

■ ■ UAR SIBIU ■ ■

B I U A R

AUGUST

2026

CUPRINS

SEMNAL

The unfathomable shape of persistence

INFO 1

Cronologia țiglei din Transilvania
de Mircea ȚIBULEAC & Ana DONȚU

INFO 2

ALMA VII
de Mircea ȚIBULEAC

INFO 3

Colinele Transilvaniei
de Ana DONȚU

INFO 4

Green Man Foundation
de Ana DONȚU

INFO 5

Asociația „Kulturerbe Kirchenburgen”
de Ana DONȚU

INFO 6

Fundația Bolyai Cluj-Napoca
de Ana DONȚU

INFO 7

Festivitatea de absolvire UAUIM 2026
de Ana DONȚU

INFO 8

Patrimoniul viitorului. Partea I
de Mircea ȚIBULEAC

INFO 9

Amintiri în ordine. Episodul IV
de Șerban ȚIGĂNAȘ

INFO 10

Cât costă, de fapt, o locuință?
ARHISPEC

The unfathomable shape of persistence

Muzeul Național Brukenthal, Brukenthal Nationalmuseum
Muzeul de Artă Contemporană / für zeitgenössische Kunst

Curatoare / Kuratorin :
Iris Ordean

5.09 - 4.10.2026

Vernisaj / Eröffnung:
05.09.2026, 18:00 & DJ set by Hipodrome Selectors

Artiste / Künstlerinnen:

Paula Anke,
Marlene Herberth,
Friederike Jokisch,
Adina Mocanu,
Marina Oprea,
Raluca Paraschiv,
Renée Renard,
Semra Sevin,
Lucy Teasdale,
Anja Teske

Coordonatoare instituțională /
Institutionskoordinatorin:
Alexandra Runcan

The unfathomable shape of persistence

🕒 05 September – 04 Oktober 2026

📍 Brukenthal Museum of Contemporary Art

Künstler*innen: Paula Anke, Marlene Herberth, Friederike Jokisch, Adina Mocanu, Marina Oprea, Raluca Paraschiv, Renée Renard, Semra Sevin, Lucy Teasdale, Anja Teske

Kuratorin: Iris Ordean

Institutionskoordinatorin: Alexandra Runcan

Organisator: Deutsches Kulturzentrum Hermannstadt

Förderer: Goethe-Institut

Partner: Brukenthal National Museum

The unfathomable shape of persistence ist eine transnationale künstlerische Zusammenarbeit, die zehn Künstlerinnen – fünf aus Rumänien und fünf aus Deutschland

🕒 05 septembrie – 04 octombrie 2026

📍 Muzeul Național Brukenthal, Muzeul de Artă Contemporană

Artiste: Paula Anke, Marlene Herberth, Friederike Jokisch, Adina Mocanu, Marina Oprea, Raluca Paraschiv, Renée Renard, Semra Sevin, Lucy Teasdale, Anja Teske

Curatoare: Iris Ordean

Coordonatoare instituțională: Alexandra Runcan

Organizator: Centrul Cultural German

Sponsor: Goethe-Institut

Partener: Muzeul Național Brukenthal

The unfathomable shape of persistence este o colaborare artistică transnațională care reunește zece artiste – cinci din România și cinci din Germania – într-un schimb continuu care depășește granițele culturale,

CRONOLOGIA ȚIGLEI DIN TRANSILVANIA

Curator: Ștefan Vaida, Arhiva Țiglelor

*În deschidere: Jürg Goll, fondatorul
muzeiului de țigle din Cham, Elveția*

*Vernisaj: Sâmbătă, 1 august, 18:00
Casa cu cerb, Sighișoara*

S-A ÎNTÂMPLAT SÂMBĂTĂ SEARA

DE MIRCEA ȚIBULEAC

Am ajuns puțin înainte de ora 18 la expoziție, ca să trag câteva cadre înainte să apară invitații la vernisaj.

Mă aflu la Sighișoara și intram în Casa cu Cerb, care găzduiește Centrul Cultural Româno-German. Invitația o promisem direct de la Ștefan VAIDA cu mult timp înainte, imediat după ce l-am propus, iar Uniunea Arhitecților din România i-a înmănat, în plenul ultimei Conferințe Naționale, titlul de Membru de Onoare, titlu pe deplin meritat, dat fiind activitatea sa susținută în slujba salvării și conservării patrimoniului cultural construit.

Ștefan încă mai avea câteva exponate de montat și, de ajutor, îi era, aveam să aflu mai târziu, chiar invitatul special al serii, dl prof. h.c. dr. phil. Jürg GOLL, fondatorul și directorul muzeului de țigle „Ziegelei-Museum” din Cham, Elveția. Conferința pe care avea să ne-o prezinte a purtat un titlu simbolic: „Ziegelgeschichte ist Kulturgeschichte”.

Vreau să precizez, și cu asta închei, că nu mă așteptam, și bănuiesc că nici Ștefan, la o prezență atât de numeroasă. În afară de prieteni și apropiați, în marea lor majoritate erau tineri, tineri admiratori și voluntari care salvează, cot la cot cu el, monumente aflate în prag de colaps.

În continuare, am spicuit câteva fraze lămuritoare despre conținutul și conceptul expoziției, pe care nu mi-o pot imagina etalată într-un alt spațiu mai adecvat decât cel al Casei cu Cerb din Sighișoara.

„Producția de țiglă era realizată, de regulă, de oameni săraci, plătiți la bucată, iar patronii nu tolerau decorarea pieselor în timpul programului. De aici provine termenul de *Feierabendziegel*, care desemna inițial ultima țiglă făcută la sfârșitul zilei de lucru („țiglă după muncă” – tegula post labore), iar ulterior orice țiglă inscripționată sau decorată intenționat.

Redescoperită în Evul Mediu, țigla a preluat superstițiile și credințele epocii, păstrând un bogat repertoriu simbolistic. Astfel poate fi respinsă teoria rolului pur decorativ, deoarece desenul era în mare parte acoperit de țigla suprapusă și nu putea fi văzut de la distanță.

În categoria *Feierabendziegel* intră și țiglele datate sau semnate. Panoul central al expoziției reunește cele mai reprezentative exemple, inclusiv cea mai veche țiglă datată din Transilvania (1663), alături de piese din secolul al XVIII-lea care ilustrează cele trei forme tradiționale: ascuțită, solzi de pește și coadă de rândunică.

Expoziția itinerantă a cronologiei țiglelor calatotece pornește de la Altana, trece prin Muzeul din Piscu, Alba Iulia, Sighișoara, Brașov și se oprește, la final de an, în Timișoara. Se vrea a fi o expoziție în permanent progres, începută în 2025 cu un număr de 67 de exponate, având ambiția de a atinge obiectivul de 101 (anii 1850–1950, colecție completă) până în 2027.

Cu această expoziție vreau să atrag atenția tuturor oamenilor că pe acoperiș se găsesc încă mici obiecte de artă cu mare valoare, iar proprietarii de case vechi ar trebui să fie conștienți de aceasta. E un apel și către firmele de construcții, mici și mari, care, mai nou, aruncă la container toate țiglele vechi, bune sau rele, pierzându-se astfel iremediabil mesajele din trecut ale țiglarilor.”

Închei asigurându-vă că merită să vă abateți pe la Sighișoara, încă pentru o lună de zile, să o vedeți la fața locului.

ȘTEFAN VAIDA

link video:

<https://we.tl/t-sGETJLviGzewu9KR>

Expoziția pe care o prezint astăzi la Sighișoara este cea de-a treia expoziție dedicată colecției de țigle pe care o cercetez și o colecționez de aproximativ douăzeci de ani. Am avut expoziții la Alba Iulia și la Muzeul de la Piscu, iar acum mi-am dorit să ajung la Sighișoara, într-un loc în care această colecție se potrivește în mod firesc: chiar în inima zonei medievale, într-un spațiu care oferă cadrul ideal pentru a vorbi despre istoria țiglei ceramice.

Expoziția cuprinde 125 de țigle, organizate în două secțiuni. Prima urmărește o cronologie cuprinsă între 1850 și 1950, iar cea de-a doua prezintă ceea ce am numit „capodopere”, piese care pornesc de la anul 1641 și ajung până în prezent. Prin această selecție încercăm să arătăm continuitatea unui meșteșug care, în Transilvania, are o istorie de aproximativ șapte-opt sute de ani.

Ceea ce mi se pare cu adevărat remarcabil este faptul că aici producția manuală a țiglei a supraviețuit atât de mult timp. În alte regiuni europene, industrializarea a dus, începând din secolul al XIX-lea, la trecerea de la manufactură la producția de masă, iar meșteșugul tradițional s-a pierdut treptat. În Transilvania, însă, această tehnologie a reușit să supraviețuiască inclusiv în perioada comunistă. În anumite zone din Secuime, mici ateliere de țiglă au continuat să funcționeze, iar meșteșugul a fost transmis din generație în generație. Astăzi au mai rămas foarte puțini meșteri, dar ceea ce este important este că tehnologia și know-how-ul nu s-au pierdut complet.

Un alt element specific Transilvaniei este forma de țiglă numită „coadă de rândunică”, pe care o puteți vedea în expoziție. Cercetarea acestor piese ne poate spune multe despre istoria localităților, despre construcții și despre oamenii care le-au realizat. Uneori, o simplă țiglă poartă un an, o inscripție, un desen sau un mesaj și devine astfel o mică mărturie istorică.

De aceea aș vrea să atrag atenția și asupra unui lucru foarte concret. Dacă locuiți într-o casă veche sau dacă participați la renovarea unei astfel de case, nu aruncați automat toate țiglele vechi. Pe acoperiș se pot afla piese extrem de valoroase pentru istorie și pentru memoria locului. În ultimii ani, multe dintre ele ajung direct în containere, fără ca cineva să le privească măcar o clipă. În trecut, muncitorii care desfăceau acoperișurile se uitau uneori la țigle și păstrau piesele neobișnuite. Astăzi, acest lucru se întâmplă tot mai rar. O țiglă inscripționată poate părea un obiect neînsemnat, dar pentru cercetători ea poate reprezenta o informație care nu mai poate fi recuperată ulterior.

În expoziție puteți vedea și cea mai veche țiglă datată pe care am identificat-o până acum în Transilvania, din anul 1641. Este foarte posibil ca, pe măsură ce cercetarea avansează, să apară și piese mai vechi. În Germania există deja exemplare datate în secolul al XV-lea, iar cercetările europene ne arată cât de bogată este această sursă de informație.

JÜRIG GOLL

fondatorul și directorul muzeului de țigle „Ziegelei-Museum” din Cham, Elveția.

Sunt arhitect medievalist, iar întâlnirea mea cu țigla a început încă din perioada studenției, când am intrat în contact cu o fundație care deținea un mic muzeu dedicat țiglei. La început, colecția număra doar aproximativ 300 de piese. Această primă întâlnire m-a determinat să mă interesez tot mai mult de istoria și evoluția țiglei și, în cele din urmă, să contribui la dezvoltarea unei fundații și a unui muzeu dedicat acestui material.

Aș vrea să vă vorbesc foarte pe scurt despre evoluția țiglei, pentru că ea nu este doar un material de construcție. Este, în același timp, un document cultural și istoric: forma, tehnica de producție și modul în care este utilizată pot spune multe despre o epocă și despre circulația ideilor între diferite culturi.

Un moment esențial îl reprezintă lumea romană. Romanii au răspândit în Europa sistemul bazat pe tegula, țigla plată, asociată cu elementul curbat care proteja îmbinările. Acest sistem a fost folosit pe suprafețe foarte largi, inclusiv în regiunile de la nord de Dunăre și dincolo de Carpați.

Mult timp s-a presupus că, odată cu retragerea romanilor din Europa Centrală, producția de țiglă a încetat. Nu am fost convins de această explicație. Cercetările arată că lucrurile sunt mai nuanțate: există indicii ale unei continuități, însă acestea sunt dificil de identificat, deoarece țiglele au fost reutilizate, transformate și, mai târziu, produse după modele mai vechi.

Imaginile medievale, picturile și reprezentările arhitecturale ne oferă uneori dovezi importante ale acestei continuități. Ele ne arată că țigla a rămas prezentă, chiar dacă formele și tehnicile s-au schimbat.

În Evul Mediu se dezvoltă și alte sisteme, printre care cel cunoscut drept „călugăr și călugăriță”: două forme ceramice care se suprapun și permit scurgerea apei. Este un sistem răspândit în multe regiuni ale Europei și care ilustrează felul în care soluțiile tehnice au fost adaptate și reinterpretate de-a lungul timpului.

Dar istoria țiglei este chiar mai veche decât lumea romană. Sisteme asemănătoare apar în Grecia încă din jurul anului 600 î.Hr. și în China, unde tehnici de învelire cu țiglă erau cunoscute cu mult timp înainte. Vedem astfel că aceeași nevoie practică a dus, în culturi diferite și la distanțe foarte mari, la apariția unor soluții asemănătoare.

Începând din Evul Mediu apar și inovații tehnice importante. Țiglele, care inițial puteau fi fixate cu ajutorul cuielor, primesc mici elemente de agățare, făcând montarea mai simplă și mai eficientă.

Toate aceste transformări ne arată că țigla este mult mai mult decât un obiect ceramic. Ea păstrează urmele unei tehnologii, ale unei tradiții și ale unor schimburi culturale. Privind o țiglă veche, putem citi în ea o mică parte din istoria arhitecturii și, în același timp, din istoria Europei.

SEMNAL

de Mircea ȚIBULEAC

ALMA VII

de la Sighișoara la o aruncătură de băț!

Nu-i chiar atât, e cu un pic mai mult. Cei 45 de kilometri se parcurg în tot atâtea minute cu mașina și în mai bine de 10 ore pe jos, ceea ce ar fi foarte frumos, dar mai greu de făcut.

Am ales mașina ca să ajung mai repede. Nu mai fusesem la cetate de la ceremonia de dezvelire a plăcii care marca primirea premiului Europa Nostra pentru proiectul BISERICA FORTIFICATĂ DIN ALMA VII. Desemnat, în luna mai 2024, câștigător la categoria „Conservare și reutilizare adaptivă”, proiectul de restaurare a adus acasă încă două recunoașteri: Grand Prix și Public Choice Award. Este pentru prima dată în istoria Europa Nostra, de la înființarea organizației, în urmă cu 61 de ani, când un proiect a câștigat trei premii.

Am avut plăcuta ocazie să văd că se află în curs o nouă lucrare, care se execută la acoperișul bisericii. Așa stă bine unui bun gospodar, cum este Mihai Eminescu Trust. Când reușește să mai atragă o finanțare, continuă să facă lucrări și îmbunătățiri la obiectivul pe care îl are în grijă și nu „se culcă pe o ureche” după ce a luat un premiu, ci se motivează și mai mult.

M-am urcat să o văd, ocazie cu care am mai „cotrobăit”, cu privirea prin obiectivul aparatului de fotografiat, prin împrejurimi, ca să surprind imagini noi ale peisajului care înconjoară fortificația.

De un lucru sunt convins: nu te poți sătura privind în jur, mai ales din turnuri, de unde poți străbate cu privirea distanțe mari, către colinele Transilvaniei.

Recomand pasionaților de patrimoniu construit din satele sășești ale Transilvaniei, care își doresc să petreacă timp de calitate în natură, să nu ezite nicio clipă să vină până aici. Iar dacă vor să poposească mai multe ore, să facă o rezervare cu o zi înainte pentru masă la Alexandra LĂCĂTUȘ, administratorul cetății (tel: +40 770 510 453; email: alexandralacatus888@gmail.com).

În Casa Clopotarului, spațiul amenajat cu ocazia restaurării ansamblului, ea a deschis un punct gastronomic unde prepară mâncare „ca la mama acasă”, din produse și ingrediente locale.

Taxa pentru vizitare este de numai 12 lei, iar masa se poate plăti, de asemenea, și cu cardul.

DETALII AICI: [Comunicat de presă](#)

BISERICILE FORTIFICATE

PATRIMONIUL CU VIITOR

KIRCHENBURGEN

ERBE MIT ZUKUNFT

Foto: Martin Eichler, München

9.06 – 30.09.2026

MO – SA / LU – SA

10:00 – 17:00

Biserica Evanghelică C.A. din România | Evangelische Kirche A.B. in Rumänien

LAND KÄRNTEN

Landeskirchliche MUSEUM

Deutsch
Haus

Str. Mitropoliei Nr. 30

550179 Hermannstadt-Sibiu

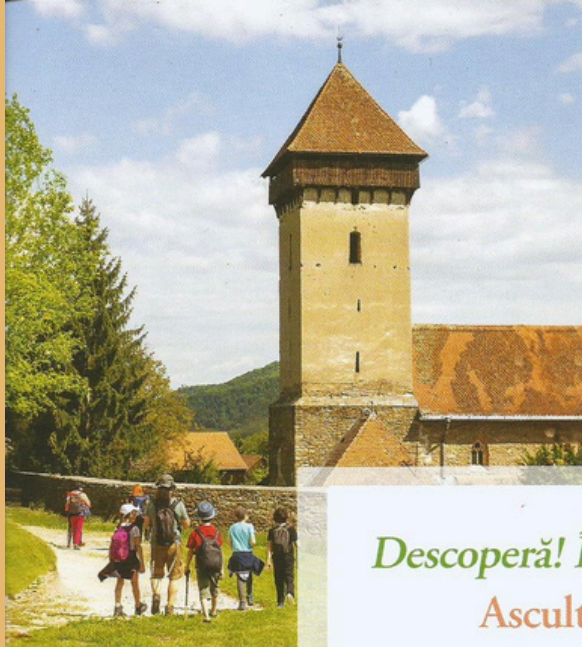
Tel.: +40 (0) 269 206 730

www.teutsch.ro

DE ANA DONȚU

foto&video:

MIRCEA ȚIBULEAC

Descoperă! Încearcă! Simte!

Ascultă natura!

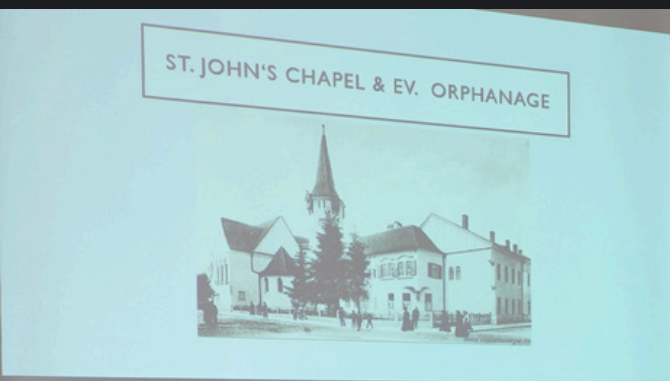
Bucură-te în tihnă!

în COLINELE TRANSILVANIEI

În cadrul expoziției „Bisericile fortificate: patrimoniu cu viitor”, găzduită de Casa Teutsch din Sibiu, publicul a avut ocazia să descopere activitatea și proiectele Fundației Colinele Transilvaniei. Luni, 13 iulie 2026, de la ora 18:00, în sala multifuncțională a Casei Teutsch, Cristina-Ana Iliescu, manager de destinație al fundației, a susținut o prezentare dedicată valorificării patrimoniului natural și cultural al regiunii, evidențiind modul în care comunitățile locale, peisajele tradiționale și bisericile fortificate contribuie la identitatea și dezvoltarea durabilă a Transilvaniei.

Inginer ca formare și născută în Sighișoara, Cristina este legată organic de Colinele Transilvaniei. Mai întâi ca membru al comunității și mai apoi, începând din 2010, ca parte din echipa de elaborare a Strategiei de vizitare a ariei protejate Sighișoara Târnava Mare Podișul Hârtibaciului. Cu experiență în dezvoltarea durabilă și în managementul proiectelor, Cristina face parte din Echipa Colinele Transilvaniei încă de la început, ca responsabil strategie și parteneriate (2015 – 2019). Cu zeci de mii de km străbătuți de-a lungul și de-a latul destinației, cunoaște zona în detaliu, la firul ierbii și crede cu tărie în potențialul zonei, în special în cel al comunităților și al actorilor locali. Mai ales atunci când lucrează împreună. „Oamenii Colinelor sunt principalul atu al destinației și pe ei trebuie să veniți să îi cunoașteți!”

GERHILD INGRID RUDOLF

directoarea Casei Teutsch

Ne aflăm la Casa Teutsch, Centrul de Dialog și Cultură al Bisericii Evanghelice C.A. din România. Numele instituției îl evocă pe episcopul Friedrich Teutsch, personalitate marcantă a perioadei Primului Război Mondial și unul dintre cei mai importanți istorici ai comunității săsești din Transilvania.

Complexul Casa Teutsch reunește mai multe instituții și spații culturale. Alături de clădirea principală se află Biserica Sfântul Ioan și fostul Orfelinat Evanghelic. Orfelinatul a fost construit în anul 1883 împreună cu o primă biserică dedicată Sfântului Ioan. Aceasta nu s-a dovedit însă suficient de solidă și a fost demolată. În locul ei a fost ridicată, între anii 1910 și 1912, actuala Biserică Sfântul Ioan, care face parte și astăzi din ansamblu. Este o biserică evanghelică funcțională, unde se oficiază slujbe cu diferite ocazii. De exemplu, în luna iunie a avut loc aici serviciul festiv de încheiere a anului universitar al Institutului Teologic. Unul dintre cele mai cunoscute și apreciate elemente ale complexului este curtea interioară. Deși în trecut aceasta fusese asfaltată, astăzi a fost transformată într-un spațiu armonios și primitor, devenind un loc reprezentativ pentru Casa Teutsch.

În cadrul complexului funcționează și Muzeul Bisericii Evanghelice, inaugurat în anul 2007. De-a lungul timpului, muzeul a găzduit numeroase expoziții temporare, conferințe și evenimente culturale. Activitatea sa este completată de prezența în mediul online și de numeroase publicații dedicate istoriei și patrimoniului comunității evanghelice. O componentă deosebit de importantă a instituției este Arhiva Centrală, unde sunt păstrate documentele istorice ale parohiilor Bisericii Evanghelice din România. Cercetătorii au la dispoziție o sală de lectură modernă, iar proiectele culturale și științifice realizate aici se desfășoară adesea în colaborare cu parteneri din alte țări. Casa Teutsch găzduiește, de asemenea, Biblioteca Erasmus, care aniversează în curând două decenii de activitate, precum și Institutul de Cercetări Ecumenice și programul Semestrului Ecumenic. Arta contemporană își găsește și ea locul în acest spațiu, prin expoziții și proiecte dedicate dialogului dintre patrimoniu și creația artistică actuală.

Toate aceste inițiative transformă Casa Teutsch într-un important centru cultural și de cercetare, un loc în care istoria, memoria, dialogul și cooperarea internațională se întâlnesc și se dezvoltă împreună. Iar astăzi, tema care ne aduce împreună este proiectul „Colinele Transilvaniei”, o nouă invitație de a descoperi și valorifica patrimoniul cultural al regiunii.

CRISTINA ILIESCU

Când vorbim despre Colinele Transilvaniei, nu vorbim doar despre o destinație de ecoturism, ci și despre ceea ce se poate realiza atunci când oameni, organizații și comunități își unesc forțele în jurul unei viziuni comune. Colinele Transilvaniei cuprind zona dintre Sighișoara, Sibiu, Făgăraș și Rupea, o regiune cu un patrimoniu natural și cultural excepțional. Aici întâlnim peisaje tradiționale bine conservate, o biodiversitate remarcabilă, peste 60 de biserici fortificate și cinci situri UNESCO.

De asemenea, zona face parte din rețeaua Natura 2000 și reprezintă a doua cea mai mare arie naturală protejată din România, după Delta Dunării. Aceste valori au stat la baza ideii de a dezvolta aici o destinație de ecoturism. Ne-am dorit ca această regiune să fie cunoscută și apreciată nu doar pentru frumusețea ei, ci și pentru felul în care își păstrează autenticitatea. În multe dintre consultările care au avut loc de-a lungul timpului s-a vorbit despre potențialul zonei de a deveni o destinație cu notorietate internațională, comparabilă, prin farmecul peisajului, cu regiuni celebre ale Europei.

Pentru noi, ecoturismul înseamnă mai mult decât atragerea unui număr cât mai mare de vizitatori. Înseamnă respect pentru natură, educație și beneficii reale pentru comunitățile locale. Turismul trebuie să contribuie la bunăstarea oamenilor care locuiesc aici, fără să le schimbe modul de viață și fără să afecteze patrimoniul care îi atrage pe vizitatori. Provocarea este să găsim acel echilibru în care turismul devine o oportunitate, nu o povară.

Un alt aspect care face această regiune specială este multiculturalitatea ei. Conviețuirea dintre diferite comunități de-a lungul secolelor a creat un patrimoniu cultural unic, care stârnește tot mai mult interesul vizitatorilor din țară și din străinătate.

Colinele Transilvaniei fac parte din rețeaua destinațiilor de ecoturism din România, iar în prezent ne aflăm în procesul de recertificare. Este un proces riguros, care urmărește modul în care protejăm patrimoniul natural și cultural și felul în care dezvoltăm turismul în mod responsabil.

Poate cel mai important lucru este faptul că acest proiect s-a născut din colaborare. Fundația Colinele Transilvaniei reunește organizații precum Fundația Mihai Eminescu Trust, Fundația ADEPT Transilvania, Asociația Mioritics, Asociația Județeană de Turism Sibiu și Fundația Biserici Fortificate. Suntem, într-un fel, un „ONG al ONG-urilor”, care încearcă să ofere coerență și continuitate dezvoltării turistice a regiunii.

În ultimii ani am văzut cum traseele de drumeție și ciclism, evenimentele sportive și festivalurile locale au contribuit la descoperirea acestei zone de către tot mai mulți oameni. Ne bucură însă mai ales faptul că vizitatorii nu vin doar pentru un eveniment, ci revin pentru peisaj, pentru patrimoniu și pentru comunitățile care dau identitate acestui loc.

Cred că acesta este cel mai important mesaj al Colinelor Transilvaniei: dezvoltarea durabilă este posibilă atunci când natura, patrimoniul și oamenii sunt priviți ca parte a aceluiași întreg. Numai lucrând împreună putem păstra ceea ce face această regiune atât de valoroasă și o putem transmite mai departe generațiilor viitoare.

Link video: <https://we.tl/t-Z1qQLmV914NU2jza>

Timp pentru tine, timp pentru Colinele Transilvaniei

Recunoaștem valoarea
inestimabilă a locului în
care trăim.

Prețuim natura și
munca oamenilor.

Ducem mai departe
tradiția.

Și dorim să le
împărtășim cu tine,
fiind convinși că la
întoarcere vei lua în
amintire și în suflet
o parte din toate
acestea.

Există în fiecare dintre noi un dor de acasă, pe care
puține locuri îl pot alina.

În Colinele Transilvaniei, dăruim momente de pauză
de la rutină și trai lin, de țară.

Mulți se îndrăgostesc de satele de aici și casele cu
arhitectura săsească sau românească, construite cu
sute de ani în urmă.

Aici, și natura e la ea acasă!

Poți observa habitate de mamifere mici și mari, păsări
și fluturi, o floră impresionantă și unică.

**Te afli într-una dintre cele mai mari arii naturale pro-
tejate din România.**

Experiențele în Colinele Transilvaniei sunt despre
plimbări lungi, răsărituri și apusuri, trai fără ceas sau
telefon, lapte proaspăt muls sau mireasmă de hencleș
copt pe vatră și de fân proaspăt cosit, zumzet de găze
și ciripit de păsări.

Experiențe de neuitat pentru toate simțurile.

Vino și tu, ca să te bucuri de tot ceea ce te înconjoară!

Încearcă! Simte! Ascultă! Bucură-te | 5

Descărcați broșura „Colinele Transilvaniei” aici: <https://we.tl/t-NwvO88uJKAogGPoJ>

DE ANA DONȚU

foto&video:

MIRCEA ȚIBULEAC

În cadrul expoziției „Bisericile fortificate: patrimoniu cu viitor”, la Casa Teutsch a avut loc, luni, 20 iulie 2026, prezentarea activității *Green Man Foundation*, susținută în limba română de Francesco Tacconi, președintele fundației. Prezentarea a pus în lumină proiectele dedicate patrimoniului cultural din Richiș, cu accent pe conservarea Bisericii Fortificate Evanghelice, implicarea comunității și transmiterea moștenirii culturale către noile generații.

Green Man Foundation este organizația non-guvernamentală cu șapte membri fondatori, cu experiență în diferite domenii de activitate.

Scopul principal al Fundației *Green Man* este protejarea, punerea în valoare a patrimoniului cultural autohton și promovarea acestuia la nivel local, național și internațional.

Green Man Foundation este administrator al Bisericii Evanghelice din Richiș și a semnat un Contract de parteneriat cu Parohia Evanghelică C.A. Richiș și Primăria Comunei Biertan în vederea realizării proiectului european: „Revitalizarea Bisericii Fortificate Richiș pentru Turism Sustenabil și Dezvoltare Comunitară”, în valoare de peste 11 milioane lei.

Green Man Foundation este angajată în dezvoltarea comunității defavorizate din Richiș, oferind atât un model educațional prin proiectele Academia de Arte și Meserii Richiș și Palatul Copiilor de la Țară, cât și unul de dezvoltare prin intermediul evenimentelor Festivalul Omului Verde Richiș și Traseul Omului Verde din Transilvania.

Fundația organizează conferințe și efectuează cercetări istorice împreună cu Templar Academy din Roma pentru a oferi o înțelegere mai completă a originilor și unicității bisericii fortificate din Richiș.

FRANCESCO TACCONI

președintele asociației

Link video:

<https://we.tl/t-rvLhQCvMbMYL4J8O>

Am ajuns pentru prima dată la Richiș înainte de pandemie, la invitația unui prieten. Acolo am fost cucerit de un om pe care nu îl voi uita niciodată: regretatul Johann Schaas, fost curator al bisericii fortificate. Era un om cu o înțelepciune simplă, dar extraordinară, un om vesel și generos, care ne-a povestit despre minunile acestei biserici, despre sașii plecați în diaspora și despre viața pe care încă o trăia în Richiș alături de soția sa, Ioana. Ne-a invitat în casa lui și, prin felul său de a fi, ne-a făcut să înțelegem că patrimoniul nu înseamnă doar ziduri și obiecte, ci mai ales oamenii care le dau sens.

Un alt motiv pentru care Richiș m-a impresionat profund este pasiunea mea pentru simbolistică. În biserică am regăsit Omul Verde, un simbol pe care îl întâlnisem deja, în diferite forme, în cărți, fotografii și în alte locuri din Europa. L-am întâlnit în Irlanda, în Scoția, în Italia, în Franța. Este un simbol precreștin, iar prezența lui într-o biserică creștină ridică, desigur, întrebări fascinante. Nu avem un răspuns definitiv și nici nu dorim să impunem o interpretare. Pentru noi, însă, răspunsul nu este esențial. Important este faptul că acest simbol a fost transmis de-a lungul timpului și că, într-un fel, ne vorbește despre o memorie europeană comună.

Așa a început, în 2021, demersul nostru alături de Biserica Fortificată Evanghelică din Richiș. Am revitalizat o fundație mai veche și i-am dat numele „Green Man”, inspirându-ne de la Omul Verde. Astăzi suntem mai mulți și avem alături de noi membri și membri de onoare care împărtășesc aceeași preocupare pentru patrimoniu și pentru comunitatea din Richiș. Printre aceștia se numără doamna Adela Diță, doamna Caroline Fernolend și domnul Werner Meyndt, strănepotul lui Peter Georg Meyndt, compozitor de cântece populare legat de istoria satului.

Împreună cu Consistoriul Mediaș și Primăria Biertan, ne implicăm într-un proiect european de peste un milion de lei pentru revitalizarea bisericii din Richiș, având ca obiective turismul sustenabil și dezvoltarea comunitară. Pentru noi, aceste două componente sunt esențiale. Nu este suficient să restaurăm biserica, să o facem mai frumoasă sau să îi redăm splendoarea originală. Trebuie să facem în așa fel încât ea să devină un motor pentru comunitate și pentru dezvoltarea economică și culturală a satului. Iar pentru ca acest lucru să fie posibil, comunitatea trebuie să se implice. Oamenii trebuie să simtă că sunt responsabili pentru o moștenire culturală care le-a fost lăsată de generațiile dinaintea lor.

DAN HERCIU

membru fondator

Link video:

<https://we.tl/t-RgOCFUYHi79njNJy>

De-a lungul carierei mele am participat, direct sau indirect, la restaurarea a 31 de biserici fortificate din Transilvania, în proiecte de câteva zeci de milioane de euro. La un moment dat m-am întrebat însă ce ar însemna să mă implic într-un asemenea demers nu prin prisma profesiei mele, ci ca persoană privată. Așa am ajuns să fac parte din Green Man Foundation. Tot ceea ce fac aici este un efort personal, de timp și de resurse, separat de responsabilitățile mele profesionale. Proiectul de la Richiș este unul amplu, cu o finanțare de aproximativ 11 milioane de lei, din care o parte importantă reprezintă contribuția proprie a fundației. Dar nu aș vorbi despre el doar ca despre un proiect de restaurare a unei biserici. Pentru mine, Biserica Fortificată din Richiș este un loc care păstrează memoria unei comunități. Într-o lume în care schimbăm telefoanele și calculatoarele la câțiva ani, această biserică ne privește liniștită după sute de ani. Zidurile ei au memorie și, dacă am fi suficient de tăcuți, probabil că ar putea spune ele însele o parte din poveste. De aici pornește și convingerea mea că patrimoniul nu trebuie doar conservat, ci trebuie redat comunității. O biserică restaurată, dar închisă, este doar o clădire frumoasă. O biserică restaurată, vizitată, cercetată, iubită și folosită pentru educație și cultură poate deveni din nou un centru al comunității. În fond, aceasta a fost și logica după care s-au format odinioară comunitățile săsești: în jurul bisericii se dezvoltă casa parohială, școala și, treptat, întregul sat. Aș vrea să clarific și un aspect important. Green Man Foundation nu are nici dreptul, nici intenția de a schimba statutul sau identitatea acestui monument. Proprietarul bisericii este Parohia Evanghelică C.A. Richiș, prin structurile Bisericii Evanghelice C.A. din România, iar rolul nostru este acela de partener care contribuie la conservarea și valorificarea patrimoniului. Activitățile de cult rămân neîngrădite. Identitatea săsească a bisericii nu este diminuată prin deschiderea ei către public, ci, dimpotrivă, este făcută cunoscută unui număr mai mare de oameni. Patrimoniul nu se apără ridicând ziduri în jurul lui, ci deschizând porțile către oameni fără a-i schimba identitatea. Restaurarea are însă nevoie nu doar de bani și de specialiști, ci și de povești. Oamenii nu călătoresc doar pentru a vedea ziduri, ci pentru a descoperi sensuri. Omul Verde, prezent de secole în sculptura și iconografia europeană și regăsit și la Richiș, este un astfel de simbol. Nu l-am inventat noi și nu pretindem că știm cu certitudine ce a însemnat pentru cei care l-au reprezentat. L-am descoperit și am ales să-l transformăm într-un ambasad al locului, într-un punct de pornire pentru o poveste care îi invită pe oameni să descopere biserica și comunitatea din Richiș.

ADELA DIȚĂ

vicepreședintă

Link video:

<https://we.tl/t-TjWrDOG3dJC1NuM5>

Mă implic în acest proiect prin activitatea mea de cercetare din cadrul Accademiei Templare, unde studiem teme din domenii diverse. Din 2024, una dintre direcțiile noastre de cercetare este „Omul Verde”, un simbol extrem de generos prin semnificațiile și întrebările pe care le deschide. Pentru mine, această cercetare a avut nu doar o valoare științifică, ci și una personală. Cred foarte mult în ideea că un om care își cunoaște istoria nu are crize de identitate, iar această călătorie prin istoria și simbolistica Omului Verde mi-a confirmat-o.

Omul Verde este asociat cu mitologia celtică și cu ideea de renaștere a naturii, a vieții care se reînnoiește și se împlinește. Prezența lui în Transilvania poate fi înțeleasă și în contextul istoric al colonizării săsești din Evul Mediu, când comunitățile venite aici au adus cu ele nu doar o organizare socială și religioasă, ci și un întreg univers de credințe, simboluri și reprezentări. Într-o epocă în care foarte puțini oameni știau să scrie sau să citească, sculptura, pictura și simbolurile deveneau forme esențiale de transmitere a memoriei și a mesajelor peste generații.

Simbolistica Omului Verde ne vorbește despre relația profundă dintre om și natură. În tradiția creștină putem găsi, într-un alt registru, aceeași idee a renașterii și a vieții care continuă dincolo de moarte. Dincolo de diferențele dintre aceste tradiții, există un punct de întâlnire important: omul nu poate fi separat de natura care îi dă viață și de ciclurile ei.

Astăzi, această cercetare nu urmărește doar să explice originea și semnificația simbolului, ci și să găsească modalități prin care el poate contribui la valorificarea patrimoniului transilvănean. Până în prezent, am identificat reprezentări ale Omului Verde în 14 biserici evanghelice fortificate: zece în județul Sibiu, două în județul Mureș, una în județul Alba și una în județul Brașov. Îl întâlnim sub forma unor chipuri umane aflate într-o relație organică cu elemente vegetale: frunze, tulpini, flori sau fructe.

Aceste biserici au fost, vreme de secole, adevărate inimi ale comunităților. Aveau atât un rol religios, cât și unul defensiv, iar în jurul lor se organiza viața satului. De aceea îmi place să vorbesc despre „Biserica, inima satului”. Cred că astăzi avem posibilitatea să recalibrăm această funcție și să le redăm bisericilor fortificate capacitatea de a influența pozitiv viața comunităților în care se află. Introducerea lor într-un circuit turistic este una dintre modalitățile prin care putem face acest lucru. Dar nu este vorba despre un turism grăbit, în care bifăm câteva obiective. Aceste biserici ne oferă posibilitatea unei experiențe mai profunde, care leagă patrimoniul de natură, istorie și comunitate.

DE ANA DONȚU

foto&video:

MIRCEA ȚIBULEAC

În cadrul expoziției „Bisericile fortificate: patrimoniu cu viitor”, găzduită de Casa Teutsch din Sibiu, Alexander Kloos, președintele Asociației Kulturerbe Kirchenburgen / Patrimoniul Bisericilor Fortificate, a susținut o prezentare dedicată activității organizației și proiectelor prin care aceasta contribuie la conservarea, restaurarea și valorificarea patrimoniului bisericilor fortificate din Transilvania.

Asociația "Kulturerbe Kirchenburgen e.V." a fost înființată în anul 2015 – din fascinația pentru peisajul cultural unic al bisericilor fortificate săsești din Transilvania și din conștientizarea pericolului tot mai mare de degradare a acestora. Scopul asociației este conservarea lor durabilă, în strânsă colaborare cu Biserica Evanghelică C.A. din România.

Membrii asociației – internaționali, din generații diferite și cu formări diverse – sunt uniți de angajamentul comun pentru acest important patrimoniu cultural european.

Un punct central îl reprezintă Conservation Summer School internațională din Șmig (Schmiegen/Somogyon). Biserica gotică, luată în administrare de către asociație, servește drept spațiu viu de învățare și lucru: aici, studenți și specialiști se dedică, într-un mod practic, restaurării picturii murale, cercetării structurii istorice a clădirii și tehnicilor tradiționale de meșteșug.

În colaborare cu universități europene, programul este dezvoltat continuu. Obiectivul este ancorarea pe termen lung a școlii de vară în mediul academic și extinderea acesteia către alte biserici fortificate din regiune.

ALEXANDER KLOOS

președintele asociației

Aș vrea să vă spun câteva lucruri despre asociația noastră și despre proiectul pe care ne concentrăm în această perioadă. Asociația se numește "Kulturerbe Kirchenburgen" și are ca principal obiectiv protejarea și valorificarea patrimoniului bisericilor fortificate din Transilvania. Anul acesta am înființat și o asociație-soră în Germania, ceea ce ne oferă posibilitatea de a lucra în ambele țări și de a crea legături mai puternice între specialiști și instituții din România și din Europa. Asociația a fost înființată în 2015, pornind de la experiența directă pe care am avut-o în timpul unor vizite cu grupuri de oameni interesați de patrimoniul transilvănean. Am descoperit atunci starea în care se aflau multe dintre bisericile fortificate și, în special, o biserică vandalizată din Dobârca, a cărei situație ne-a afectat profund. Atunci ne-am dat seama că este nevoie să ne organizăm într-o formă juridică pentru a putea interveni concret.

În primii ani, intervențiile noastre au fost modeste, dar foarte practice. Am început cu ceea ce puteam face: curățarea vegetației, îndepărtarea murdăriei, mici reparații la acoperișuri și intervenții de punere în siguranță. Eram un grup mic de oameni, iar astăzi am ajuns la aproape o sută de membri. În timp, am înțeles însă că nu este suficient să intervenim punctual. Trebuie să construim structuri durabile pentru protejarea și întreținerea patrimoniului pe termen lung.

În prezent încercăm să funcționăm ca o punte între biserici, specialiști, universități și comunitățile locale. Un prim pas important în această direcție a fost asumarea unei responsabilități concrete pentru biserica din Șmig, pe care am concesionat-o pentru o perioadă de zece ani, cu drept de uzufruct. Această formă de administrare ne-a permis să intervenim direct și să construim un proiect pe termen lung.

În 2021, biserica din Șmig a fost inclusă în programul de reparare a acoperișurilor al Fundației Biserici Fortificate. Din partea noastră am contribuit la repararea acoperișului și a cornișei, la consolidarea contraforților și la montarea unei noi șarpante din lemn.

De ce este important acest lucru? Pentru că avem în față un patrimoniu de valoare europeană. Sistemul bisericilor fortificate din Transilvania este unic prin densitatea sa. Nicăieri în Europa Occidentală nu mai există o asemenea concentrare de arhitectură rurală medievală fortificată în jurul bisericilor.

În același timp, acest patrimoniu se află într-o situație fragilă. După 1990, comunitățile evanghelice care întrețineau în mod tradițional aceste monumente s-au redus foarte mult. Bisericele au rămas, în multe cazuri, fără o bază financiară sustenabilă pentru întreținerea curentă. Unele au fost restaurate, altele au fost puse în siguranță, dar multe au rămas neutilizate sau abandonate. Problema nu este lipsa valorii istorice sau artistice, ci lipsa resurselor necesare pentru intervenții.

Și tocmai aici se află, în opinia mea, una dintre marile oportunități ale acestui patrimoniu. Avem încă o cantitate extraordinară de substanță medievală originală. Avem pictură murală, altare, sculptură, mobilier și elemente de arhitectură care nu au fost niciodată restaurate. Faptul că unele dintre aceste obiecte au rămas neatrinse reprezintă, paradoxal, și un avantaj: ele păstrează informații extrem de importante pentru istorici de artă, arheologi și restauratori.

La Șmig, de exemplu, am descoperit sub straturile de tencuială peste 200 de metri pătrați de pictură murală. Este una dintre cele mai mari suprafețe de pictură murală descoperite într-o biserică sătească din această zonă.

De aici a pornit ideea proiectului nostru principal: The Conservation Summer School Transylvania. Ne-am dorit să transformăm ceea ce putea părea o problemă, lipsa resurselor pentru restaurare, într-o oportunitate de formare și de intervenție asupra patrimoniului.

Nu vrem pur și simplu să restaurăm fără finanțare. Vrem să facem restaurare în cadrul unui program universitar, cu studenți și profesioniști, pe monumente reale și în condiții reale de lucru. Este un atelier de restaurare în care studenții lucrează sub îndrumarea unor specialiști și participă la proiecte concrete de patrimoniu.

Pentru mulți dintre studenții din Europa Occidentală, o asemenea experiență este foarte greu de obținut. Aici au posibilitatea să lucreze direct pe pictură murală, lemn, arhitectură și alte componente ale patrimoniului, să învețe metode de cercetare și restaurare și, foarte important, să vadă rezultatul concret al muncii lor.

Modelul nostru este interdisciplinar. Nu lucrăm doar cu restauratori. Sunt implicați istorici de artă, arheologi, arhitecți, specialiști în știința materialelor, ingineri structuriști și meșteri care contribuie la diferitele etape ale intervenției. Programul începe cu o componentă teoretică, susținută de profesori și specialiști, și continuă cu lucrul practic. La final, fiecare student își prezintă rezultatele și primește o adeverință de participare. Ne dorim ca, în viitor, programul să fie acreditat prin Erasmus și să poată fi recunoscut ca stagiul practic pentru studenții de master.

Am avut nevoie de timp pentru a construi această structură. În 2020 am organizat, împreună cu Asociația Arcus și restauratori specializați, primul workshop-pilot. A fost un test pentru noi: voiam să vedem dacă putem organiza un asemenea proiect și dacă modelul funcționează. Rezultatul ne-a încurajat să continuăm.

Pentru noi este foarte important și faptul că fiecare intervenție este vizibilă. Comunicăm în presă, la televiziune și în mediul online, pentru că o restaurare concretă creează încredere și demonstrează profesionalismul proiectului. O lucrare vizibilă poate atrage atenția publică, iar atenția publică poate deschide noi posibilități de finanțare pentru consolidarea monumentului, repararea acoperișului și punerea sa în valoare. Este un mecanism în care credem foarte mult: restaurarea generează interes, interesul generează sprijin, iar sprijinul ne permite să continuăm restaurarea.

Link video: <https://we.tl/t-cOhyUdLz98QhYaQn>

DE ANA DONȚU

foto&video:

MIRCEA ȚIBULEAC

Pe 3 august, în seria prelegerilor legate de expoziția „Bisericile fortificate: patrimoniu cu viitor”, doamna Liviana Nicolau, restaurator, vicepreședinta Fundației Bolyai, a vorbit despre activitatea acestei fundații.

Fundația Bolyai Cluj-Napoca este o organizație non-profit cu misiune dedicată conservării și promovării patrimoniului cultural în general și cel al Transilvaniei în special. Activitatea sa vizează atât restaurarea monumentelor istorice, cât și promovarea mesajelor culturale și pastrarea memoriei unor personalități de importanță universală originare din această regiune: János Bolyai – fondatorul geometriilor neeuclidiene, Hermann Oberth – precursor al astronauticii moderne, Sándor Csoma de Kőrös – fondatorul tibetologiei ca disciplină academică, György Ligeti – unul dintre cei mai importanți compozitori ai avangardei muzicale europene și nu în ultimul rând, Stephan Ludwig Roth, pedagog și intelectual cu viziune reformatoare.

În planul patrimoniului construit, fundația are în portofoliu Biserica Evanghelică Fortificată din Nemșa, comuna Moșna, obiectiv supus unui proces sistematic de restaurare și conservare. Tot în Nemșa, fundația a inițiat înființarea unui muzeu privat în Casa Clopotarului, spațiu muzeal dedicat conservării și expunerii artefactelor reprezentative pentru istoria locală.

Proiecțiile viitoare ale fundației includ un studiu științific privind ceramica din Transilvania, cu atribuirea centrului Nemșa, precum și unul dedicat memoriei și activității lui Stephan Ludwig Roth, personalitate emblematică pentru istoria localității Nemșa.

LIVIANA NICOLAU

NEMȘA:

o biserică fortificată redescoperită

„Prima mea meserie nu are nicio legătură cu restaurarea sau cu patrimoniul. Sunt de profesie expert contabil și consultant financiar, însă această activitate nu mi-a adus prea multe satisfacții. O perioadă îndelungată am căutat să fac o schimbare, fără să știu însă în ce direcție să merg. În cele din urmă, la sugestia unui prieten, am ales Facultatea de Restaurare din Sibiu, unde am studiat restaurarea picturii pe lemn policrom.

Un moment important pentru mine a fost participarea, în timpul facultății, la o școală de vară organizată de Kulturerbe Kirchenburgen, dedicată restaurării picturii murale, la Boian. După doar o săptămână de lucru pe pictură murală mi-am dat seama că aceasta era direcția care mă atrăgea cel mai mult. Ceea ce mă fascinează la pictura murală este tocmai faptul că niciodată nu știi cu certitudine ce vei descoperi. În spatele unui strat de tencuială poate apărea o întreagă poveste.

La Boian l-am cunoscut pe Remus, președintele fundației cu care aveam să colaborez mai târziu, și împreună am vizitat pentru prima dată biserica din Boarta. Acolo am descoperit unul dintre cele mai frumoase altare pe care le avem în Transilvania. Experiența aceasta m-a apropiat și mai mult de patrimoniul bisericilor fortificate.

La un moment dat, Remus mi-a arătat o listă de imobile aflate în proprietatea Bisericii Evanghelice și oferite spre concesiune. Printre ele se afla și biserica din Nemșa. Am vizitat-o în octombrie, iar câteva luni mai târziu, în februarie, am semnat contractul de concesiune cu Consistoriul Mediaș. Practic, în aproximativ șase luni, un gând care mi se păruse aproape imposibil a devenit realitate: ajunseseam să am responsabilitatea unei biserici fortificate.

Nemșa aparține de comuna Moșna și este situată în Valea Târnavelor. Este un sat mic și relativ izolat, un adevărat microcosmos rural, în care cultura, arhitectura și memoria comunității s-au păstrat de-a lungul secolelor. Prima mențiune documentară a localității datează din 1359. Chiar și originea numelui păstrează o poveste: una dintre ipoteze îl leagă de un termen maghiar, iar o altă tradiție spune că sașii care căutau pământ între Moșna și Viișoara întrebau dacă terenul este liber, iar răspunsul „Nimes” ar fi stat la originea numelui.

Când am preluat biserica, imaginea era cu totul alta decât cea de astăzi. Era toamnă, vegetația invadase împrejurimile, iar una dintre primele noastre provocări a fost nu doar curățarea locului, ci și conștientizarea comunității cu privire la valoarea acestui monument. Era nevoie să înțelegem cu toții că nu este un spațiu în care se aruncă gunoarie, ci un patrimoniu care aparține, într-un fel, întregii comunități. După cinci-șase ani de eforturi, am reușit să schimbăm această situație.

Biserica are o istorie arhitecturală complexă. Un desen realizat în 1826 de Martin Schicht ne arată că fortificația avea două turnuri de apărare, prevăzute cu guri de tragere și cu drumuri de strajă. Acestea nu s-au mai păstrat. În 1869 a fost construit actualul turn. Cea mai veche și, poate, cea mai valoroasă parte a bisericii este corul, datând aproximativ din jurul anului 1350.

În timpul unor lucrări de reparații efectuate în 1920 au fost descoperite, sub straturile de tencuială, picturi murale de o valoare extraordinară. O parte dintre ele a fost restaurată atunci, cu tehnicile disponibile în epocă. În 2010, intervențiile realizate de Asociația Arcus au dus la descoperirea și decopertarea unor noi fragmente de pictură murală, inclusiv pe arcul de triumf. Anul trecut am continuat cercetările împreună cu această asociație și am identificat posibilitatea de a recupera încă aproximativ 40 de metri pătrați de pictură.

Picturile sunt atribuite școlii de la Mălâncrav și conțin teme religioase de o mare valoare. Pe arcul triumfal întâlnim Pilda celor zece fecioare, o temă moralizatoare foarte răspândită în epocă. În cor se află reprezentarea Vir Dolorum, „Omul durerilor”, o imagine profundă a lui Hristos aflat într-o stare de trecere între viață și moarte. În partea inferioară apar sfinți precum Petru, Pavel, Ecaterina și Doroteea. Un detaliu foarte interesant îl constituie aureolele profilate, realizate în relief, pe care le-am observat abia ulterior, într-un moment aproape întâmplător, când lumina reflectoarelor a creat o umbră pe perete.

Un alt element remarcabil este altarul bisericii, care astăzi se află în Biserica Sfânta Margareta din Mediaș. Este un retablu renascentist de tip pala, considerat unic în Transilvania. Cercetările au arătat legătura sa cu Richiș, inclusiv prin elementele heraldice de pe lunetă. Altarul a trecut prin mai multe intervenții de restaurare, iar unele dintre acestea au afectat stratul original de pictură, care este astăzi foarte fragil.

Și nava bisericii păstrează o surpriză. Reconstruită în 1733, aceasta are o tribună care, privită în lumină razantă, s-a dovedit a fi pictată în întregime. Această descoperire a devenit chiar tema lucrării mele de disertație. Am decopertat două dintre panouri și am constatat existența a șase straturi succesive de vopsea. Procesul de restaurare a fost extrem de migălos: îndepărtarea straturilor s-a făcut milimetru cu milimetru, iar lucrul a durat aproximativ șase luni. Din fericire, am reușit să recuperăm aproximativ 95% din pictura unuia dintre panouri, aflată într-o stare foarte bună. Pentru mine, Nemșa a devenit astfel mult mai mult decât un proiect de restaurare. Este o călătorie prin straturile unei biserici, dar și prin straturile memoriei unui sat. De fiecare dată când îndepărtăm un strat de tencuială sau de vopsea, descoperim ceva nou și, odată cu acel fragment de pictură, recuperăm o mică parte din istoria locului.”

Link video: <https://we.tl/t-zrvqpAR4TS19BAWF>

FESTIVITATEA DE ABSOLVIRE UAUIM 2026, LA SALA PALATULUI

Absolvenții Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București au marcat încheierea studiilor la sfârșitul lunii iulie, în cadrul festivității de absolvire organizate la Sala Palatului. La eveniment au participat absolvenți ai celor trei facultăți ale universității, cadre didactice, reprezentanți ai conducerii și familiile studenților.

Festivitatea a fost deschisă cu intonarea imnului academic „Gaudeamus igitur”, urmată de discursurile rectorului UAUIM, conf. dr. arh. Alexandru Călin, ale profesorului Marian Moiceanu și ale prorectorului Mihaela Pelteacu.

ALEXANDRU CĂLIN

Vreau să mă adresez, înainte de toate, vouă, absolvenților noștri, și să vă felicit pentru că ați ajuns la capătul unui drum care, sunt convins, nu a fost întotdeauna ușor. Ați absolvit una dintre cele mai importante, prestigioase și provocatoare instituții de învățământ superior din România. Ați trecut printr-un examen de admitere dificil, prin ani de studiu care v-au cerut talent, perseverență, răbdare și multă muncă. Sper însă că, dincolo de toate acestea, au fost și ani frumoși, care v-au format nu doar profesional, ci și ca oameni.

Poate că, privind în urmă peste câțiva ani, veți descoperi că dificultățile și momentele de cumpănă s-au estompat și că anii aceștia au fost, de fapt, printre cei mai frumoși ai vieții voastre. Iar faptul că sunteți astăzi aici dovedește că i-ați parcurs cu succes.

Vreau să le mulțumesc și dascălilor voștri, pentru dedicarea, răbdarea și responsabilitatea cu care v-au însoțit în acești ani. Pentru noi, profesorii, asemenea momente sunt întotdeauna și prilej de bucurie, și un moment de despărțire. Ajungem să vă cunoaștem, să lucrăm împreună și să petrecem mult timp alături de voi, iar plecarea fiecărei generații lasă, inevitabil, un gol. Vă vom întâlni însă, sper, în profesia pe care o veți construi de acum înainte.

Și, în cele din urmă, vreau să le mulțumesc părinților, bunicilor, fraților, prietenilor și tuturor celor care v-au fost alături. Drumul până aici a fost și al lor, prin sprijin, răbdare și încredere.

Ați trecut printr-un examen de absolvire exigent, evaluat în fața unor jurii internaționale, iar diplomele pe care le primiți astăzi poartă cu ele această exigență. Sunteți pregătiți pentru ceea ce urmează. Vă felicit și vă doresc să duceți mai departe, cu curaj și responsabilitate, ceea ce ați început aici.

MARIAN MOICEANU

Este un moment important și unic, pentru voi, absolvenții, pentru părinții voștri, dar și pentru noi, profesorii. Chiar dacă, uneori, actorii sunt aceiași, revenim în fiecare an la această festivitate cu bucurie și emoție. Într-un fel, sunteți și creația noastră, a dascălilor. Iar dacă am fost creatori buni, sperăm ca voi să duceți mai departe această tradiție și, poate, unii dintre voi să ajungeți, la rândul vostru, dascăli. Așa cum s-a spus deja, nu sunteți aici întâmplător. Ați fost selectați prin examene dificile și ați parcurs ani de studiu care au cerut multă muncă și perseverență. Dar arhitectura, designul, urbanismul nu sunt profesii pe care le poți face doar pentru că ai trecut un examen. Este nevoie și de vocație. De aceea, vă felicit sincer pe fiecare dintre voi. Și pentru că i-ați aplaudat pe părinți, aș vrea să facem un lucru. Studenții care au avut restanțe și părinții care le-au fost alături în acele momente să-și apleade profesorii care i-au lăsat restanțe. Sunt mai puțini, după cum văd. Asta înseamnă că treaba a fost făcută bine.

Dincolo de glumă, vreau să le mulțumesc părinților voștri. Au fost alături de voi în toți acești ani, s-au bucurat pentru reușite și au suferit pentru momentele mai dificile. Șase, cinci, patru sau trei ani de facultate înseamnă o perioadă lungă, nu doar pentru voi, ci și pentru familiile voastre.

Se spune uneori despre generația voastră că este o generație care crede că s-a născut din spuma mării și că nu datorează nimănui nimic. Eu nu cred asta. Faptul că sunteți astăzi aici și că ați ajuns până la capătul acestui drum îmi spune că există în voi respect pentru profesorii voștri și pentru familiile care v-au susținut. Și sper ca acest sentiment să rămână cu voi. Noi, dascălii, ne dorim să deveniți arhitecți, designeri, arhitecți de interior sau urbaniști care să facă proiecte bune, proiecte de care să ne bucurăm și despre care să auzim cu mândrie. Dar vă doresc ceva mai important: ca principalul vostru proiect să fie propria voastră viață. Să fiți arhitecții propriului destin și să îl construiți cu demnitate, onestitate, viziune, ambiție, talent și devotament.

MIHAELA PELTEACU

Mărturisesc că, privindu-vă, văd o mulțime de tineri extraordinari, care copleșesc prin energie și prin tot ceea ce reprezintă. Nu vă cunosc pe toți. Dintre voi, sunt poate treizeci cu care am lucrat și pe care îi cunosc mai bine, iar pe aceștia îi felicit astăzi cu atât mai mult pentru că au ajuns la acest moment.

De astăzi, însă, nu mai sunteți studenți arhitecți. Sunteți arhitecți.

Știu ce efort a fost în spatele acestor ani. Știu și toate dificultățile, toate nopțile, toate momentele în care poate v-am făcut și noi, profesorii, viața puțin mai grea. Dar, privind în urmă, veți înțelege că și aceste lucruri au avut rostul lor. V-au format și vă vor întări pentru ceea ce urmează.

Așa cum s-a spus deja, peste câțiva ani veți privi această perioadă dintr-o perspectivă cu totul diferită. De aceea, vă îndemn să vă bucurați din plin de momentul acesta și să priviți viitorul cu curaj.

Nu vă fie teamă să fiți ucenici. Asumați-vă cu răbdare această etapă a profesiei. Cu cât veți învăța mai bine de la cei din jur, cu atât veți deveni profesioniști mai buni și veți putea merge mai departe.

Și, mai ales, nu uitați ceea ce ați învățat aici. Nu uitați să apărați valorile profesiei de arhitect. Păstrați-vă capacitatea de a vă mira în fața arhitecturii de calitate, a unui detaliu frumos întâlnit pe stradă, a unei clădiri, a unei idei descoperite într-o carte sau într-o revistă. Curiozitatea aceasta trebuie să rămână cu voi.

Documentați-vă în continuare. Arhitectura nu iartă stagnarea și merge mereu înainte. Aveți grijă să nu rămâneți niciodată în urmă.

Pentru mine este prima dată când particip la un asemenea moment și recunosc că despărțirile nu sunt ușoare. Dar aceasta nu este, de fapt, o despărțire. Ne vom mai întâlni, cu siguranță, în profesie.

Bucurați-vă de ziua aceasta. Vă felicit și vă doresc să aveți curajul, răbdarea și pasiunea de a construi tot ceea ce vă doriți.

În cadrul festivității, arh. Teofan-Daniel Șuncă, reprezentantul de an al specializării Arhitectură, a primit medalia dedicată reprezentantului de an și a susținut discursul promoției. Arh. Tudor Matei Pelin a fost desemnat șef de promoție, cu media 9,32, și a obținut cea mai mare notă la examenul de finalizare a studiilor, 9,66. Diploma sa, „Recuperarea Conacului Dudești-Ciopea. Laborator al Bucureștiului Subteran”, a fost desemnată Best Diploma – Locul I.

La Arhitectură cu predare în limba engleză, șefă de promoție a fost arh. Alexia Denisa Ion, cu media 9,02, iar arh. Matei-Ștefan Muller a obținut cea mai mare notă la examenul de finalizare a studiilor, 9,07. În clasamentul Best Diploma, arh. Maria Marinoiu a obținut Locul II, cu proiectul „Reactivarea centrului istoric din Peninsula Constanței. O alotropie a funcțiunilor publice și a locuirii colective”, iar arh. Maria Grosu, Locul III, pentru „The Rediscovered City. Roman Archaeology Museum of Augusta Raurica”. La disertație, nota 10 a fost obținută de arh. Ștefania Ciuria, arh. Florina-Diana Dănăilă, arh. Greta-Anamaria Ghiță și arh. Ana Adriana Tomozei, pentru lucrări dedicate unor teme precum relația dintre arhitectură și oraș, memorie și traumă, patrimoniu și comunitate.

TEOFAN ȘUNCĂ

Astăzi nu încheiem doar șase ani de facultate. Încheiem șase ani în care am învățat să desenăm, să greșim, să o luăm de la capăt, să ne îndoim de noi și, în cele din urmă, să construim. Și, înainte de orice, vreau să vă felicit. Sunt cu adevărat mândru de fiecare dintre voi. În calitate de reprezentant de an, am avut privilegiul de a vă cunoaște și de a vedea entuziasmul primelor proiecte, nopțile nedormite, momentele dificile, dar și bucuria fiecărei reușite. Am văzut oameni care au intrat aici ca adolescenți și care pleacă astăzi ca oameni maturi, puternici și frumoși.

Există însă un lucru pe care aș vrea să nu îl uităm. Cuvântul „arhitect” vine din grecescul archi și tekton. Tekton înseamnă meșter, constructor, creator. Mi se pare extraordinar că, la rădăcina profesiei noastre, se află ideea de creație. Noi nu desenăm doar planuri. Noi desenăm locurile în care oamenii își vor trăi viețile: se vor îndrăgosti, își vor crește copiii, își vor sărbători bucuriile și își vor plânge pierderile. Asta înseamnă responsabilitatea de a fi arhitect.

Vreau să le mulțumesc profesorilor noștri și, în numele promoției, să le spun un singur lucru: nu uitați niciodată să fiți profesori și modele pentru studenții voștri. Proiectele se termină, planșele se arhivează, clădirile pot dispărea, dar ideile pe care un profesor le lasă în studenții săi continuă să trăiască. Cred că aceasta este cea mai frumoasă moștenire pe care o poate lăsa un dascăl. Le mulțumesc, de asemenea, părinților, familiilor, prietenilor și tuturor celor care ne-au sprijinit în acești ani. Și le mulțumesc, în mod special, părinților și fratelui meu, pentru răbdare și pentru tot sprijinul.

Aș vrea să închei cu un gând din Meditațiile lui Marcus Aurelius: „Să stai drept, nu ținut drept.” Cred că este un lucru pe care merită să-l luăm cu noi. Să avem propriile principii, propriul curaj și propriul discernământ. Să rămânem dreți nu pentru că cineva ne sprijină, ci pentru că am învățat să ne sprijinim pe propriile valori. Și, dacă ar fi să plecăm de aici cu un singur gând, aș vrea să fie acesta: nu lăsați niciodată pe nimeni să vă convingă că arhitectura este doar o meserie. Este una dintre cele șapte arte și avem privilegiul extraordinar de a crea spațiile în care oamenii își vor trăi viețile.

TUDOR MATEI PELIN

În principal, nu am avut probleme în a vorbi în public. Acum e însă puțin diferit, pentru că nu este și nu vreau să fie despre mine, ci despre noi, cei care absolvim, care am făcut timp de șase ani ce am vrut sau, uneori, ce ni se spunea la corectură, care am dus la capăt întregul proces, mai ușor sau mai greu, ajutându-ne reciproc sau preferând uneori să sabotăm, ori doar să credem că facem asta, când de fapt ne sabotăm pe noi înșine, și care am ajuns aici fericiți sau nostalgici, cu mândrii, frustrări, resentimente sau un sentiment de eliberare.

Cred că cel mai relevant nu este să ne gândim la felul în care facultatea ne-a ajutat cu informații legate de acest domeniu, ci la faptul că am învățat să lucrăm împreună. Am ales să intrăm într-un mediu axat pe colaborare, în care calitățile umane poate că sunt la fel de relevante ca cele profesionale. Și sper că munca în echipă va fi mai ușor de pus în practică tocmai pentru că am trecut, timp de șase ani, prin lucruri comune: lipsa somnului, cozile lungi de la The Plot sau convingerea că data viitoare vom începe proiectul mai devreme. Ah, da, și momentele în care toată lumea știe că arhitectura a avut predare când deschide Instagramul...

Există o întrebare pe care am auzit-o cu toții foarte des în facultate: „De ce ai făcut așa?”. De cele mai multe ori venea de la profesori. Alteori, de la colegi. Uneori chiar și de la noi înșine, după două zile.

În schimb, cred că arhitectura ne-a învățat un lucru important: să avem încredere în noi, să ne găsim argumentele, să avem opinii ferme... despre lucruri pe care, deci, o să le schimbăm în două zile. Și, surprinzător, asta nu e un defect. Înseamnă că am învățat să nu ne îndrăgostim prea tare de prima idee. Și că întrebarea e mai importantă decât răspunsul.

Și cred că asta trebuie să ne întrebăm: ce fel de arhitecți vrem să devenim?

Mi-a plăcut și o idee pe care am auzit-o cu câteva zile în urmă: cred că este important ca și facultatea să știe ce fel de arhitecți vrea să formeze.

ALEXIA DENISA ION

Este o onoare să fiu astăzi aici, pe această scenă, în calitate de reprezentantă a colegilor mei. Chiar dacă eu sunt cea care vorbește acum, simt că fiecare dintre noi merită această recunoaștere. Toți am muncit și am trecut prin momente dificile pentru a ajunge aici. Pentru noi, cei de la secția cu predare în limba engleză, acești șase ani au venit cu provocări în plus. Am învățat vocabular tehnic, ne-am prezentat proiectele și ne-am susținut ideile într-o limbă care nu era a noastră. Nu a fost întotdeauna ușor, dar am mers mai departe și astăzi absolvim exact așa cum ne-am propus acum șase ani. Privind în urmă, cred că faptul că am fost o promoție restrânsă ne-a oferit ceva foarte valoros: ne-am cunoscut cu adevărat. Nu am împărțit doar săli de curs și proiecte, ci șase ani din viețile noastre. Sper ca prietenii și legăturile profesionale pe care le-am construit aici să ne însoțească și de acum înainte. Le mulțumesc profesorilor noștri pentru tot ceea ce ne-au învățat și pentru exigența lor. Poate că uneori ni s-a părut că ne cer prea mult, dar sunt convinsă că, în timp, vom înțelege de ce a fost nevoie de această exigență și vom fi recunoscători pentru ea. Mai presus de toate, vreau să le mulțumesc familiilor noastre și prietenilor care ne-au fost alături în toți acești ani. Pentru răbdare, pentru ajutor, pentru nopțile pierdute alături de noi și pentru toate momentele în care ne-au susținut când noi nu mai eram siguri că putem termina. În cazul meu, mama mea m-a ajutat la fiecare machetă de final de an și a stat cu mine până la ultimul detaliu. De fapt, încă din clasa a V-a, când m-a ajutat să fac o machetă din polistiren pentru ora de tehnologie, am început să mă gândesc că aș vrea să fac arhitectură. Așa că, într-un fel, și ea a parcurs acești șase ani alături de mine. Cred că putem spune cu toții că, fără familiile noastre, nu am fi ajuns astăzi aici. Și poate că merită și ele propriile diplome, pentru că, într-un fel, au absolvit alături de noi. De acum înainte, ne așteaptă un nou început și tot mai multe oportunități. Am ales să studiem în limba engleză și pentru că ne-am dorit să avem acces la un drum care să treacă dincolo de granițele României. Sper să avem curajul să deschidem ușa atunci când aceste oportunități vor apărea și, oriunde ne va duce viața, să nu uităm de unde am început și să continuăm să ne susținem unii pe ceilalți.

La Specializarea Arhitectură de Interior au fost evidențiați studenții cu cele mai bune rezultate ale promoției: Banu Iustina-Elena și Ilioiu Maria-Luana, ambele cu media 9,51, desemnate șefe de promoție. Pe locul al II-lea s-a clasat Gugui Daria-Maria, cu media 9,21, iar locul al III-lea, Amitrului Catrinel, cu media 9,16. Festivitatea a fost reprezentată de Al-Iryani Raghd, reprezentanta de an a specializării.

AL-IRYANI RAGHD

În ultimii ani am avut onoarea de a fi reprezentanta studenților de la Arhitectură de Interior. A fost o experiență pentru care sunt profund recunoscătoare. A însemnat sute de mesaje, multe întrebări și, bineînțeles, clasicele „Poți să întrebi, te rog?” sau „Ai aflat ce a zis profesorul?”, chiar și atunci când eram cu toții în aceeași sală. Dar, dincolo de toate acestea, a însemnat încredere. Am încercat să vă ascult, să vă susțin și să vă reprezint cât mai bine.

Dragi profesori, vă mulțumim pentru răbdare, dedicare și pentru tot ceea ce ne-ați învățat. Au fost proiecte terminate în ultima clipă, randări făcute înainte de predare, nopți nedormite și multe corecturi, dar datorită vouă am învățat că arhitectura de interior nu înseamnă doar spații frumoase, ci și responsabilitate, creativitate, perseverență și atenție la detalii.

Iar vouă, colegilor mei, vă mulțumesc pentru toți acești ani. Poate că nu am fost întotdeauna uniți, dar de fiecare dată când apărea o problemă care ne privea pe toți deveneam, dintr-odată, o singură echipă. Am împărțit corecturi, deadline-uri, planșe refăcute, randări exportate de nenumărate ori, cafea la ore imposibile și celebrul „mai ai puțin de ajustat”. Atunci ni se păreau sfârșitul lumii, iar acum sunt deja amintirile de care, probabil, vom râde peste câțiva ani.

Am crescut împreună și am construit nu doar proiecte, ci și prietenii și amintiri pe care le vom lua cu noi mai departe. Mă bucur că am avut ocazia să petrec, măcar pentru puțin timp, câte un moment cu fiecare dintre voi. Nu pot să închei fără să le mulțumesc părinților și familiilor noastre, care ne-au susținut în toți acești ani, cu răbdare, emoții și sacrificii. Le mulțumesc în mod special părinților mei pentru că au crezut în mine chiar și atunci când eu aveam îndoieli. Au fost cei mai buni susținători ai mei și, cu un zâmbet, pot spune că au fost și cei mai buni „sponsori” ai facultății mele. Pentru mine a fost o adevărată onoare să vă reprezint. Sunt recunoscătoare pentru fiecare profesor, fiecare coleg și fiecare experiență care m-a format. Felicitări promoției noastre! Vă doresc să aveți curajul să visați, să creați și să nu uitați că cele mai frumoase proiecte nu sunt doar cele pe care le desenăm, ci și cele pe care le construim împreună, ca oameni.

BANU IUSTINA ELENA & ILIOIU MARIA-LUANA

În primul rând, vrem să îi felicităm pe toți colegii noștri. Ziua de astăzi este despre mult mai mult decât absolvire. Este despre munca, perseverența și dedicarea care au făcut posibil acest moment.

Acum cinci ani, absolvirea părea atât de departe, încât cu greu ne-o puteam imagina. Am pornit la drum cu multă curiozitate și entuziasm, iar pe parcurs am descoperit că tocmai acestea ne-au ajutat să mergem înainte chiar și în momentele dificile. Au fost ani care ne-au provocat și ne-au format, iar astăzi, privind în urmă, pare că totul a trecut într-o clipă.

Credem că, după acești cinci ani, fiecare dintre noi a câștigat mai mult decât o diplomă. Colegii alături de care am petrecut zile și nopți în jurul unui laptop ne-au devenit, treptat, prieteni apropiați. Le mulțumim profesorilor și conducerii facultății pentru îndrumare, observații și încurajări, pentru că ne-au ajutat să ne formăm nu doar ca viitori arhitecți, ci și ca oameni. Un gând de recunoștință se îndreaptă și către familiile noastre și către toți cei care ne-au fost alături și au avut încredere în noi chiar și atunci când noi înșine ne-am îndoit de propriile forțe. Sprijinul lor a fost esențial în acești ani și a făcut ca momentele dificile să fie mai ușor de depășit.

Dincolo de nopțile nedormite, stresul predărilor și toate provocările, sperăm să păstrăm vie pasiunea pentru arhitectură, pentru frumos și pentru bucuria de a crea, cea care ne-a adus, de fapt, pe acest drum. Sperăm ca ea să ne însoțească și de acum înainte și să ne amintească mereu de ce am ales această profesie. Astăzi se încheie un capitol, dar începe unul nou. Ne dorim să mergem mai departe cu aceeași curiozitate, dorință de a învăța și încredere în propriile idei, având curajul să ne construim propriul drum și să dăm formă lucrurilor în care credem.

Și poate că nu este întâmplător că ținem împreună acest discurs de final, pentru că în acești ani am învățat, înainte de toate, să fim o echipă. Am pornit împreună, am trecut împreună prin provocările facultății, iar astăzi încheiem această etapă tot împreună.

Felicitări, promoția 2026, și mult succes în tot ceea ce urmează!

ANDREEA BĂJENARU

M-am întrebat zilele acestea ce aş putea spune într-un moment ca acesta. Şi mi-am dat seama că nu este deloc uşor. Cum poţi să cuprinzi câţiva ani de viaţă în doar câteva minute? Aşa că nu o să încerc. În schimb, vreau să vorbesc despre un lucru pe care cred că l-am înţeles abia acum, la final. Am venit la această facultate crezând că vom învăţa să proiectăm produse. Şi, desigur, asta am făcut. Am desenat, am construit, am refăcut, am greşit şi am luat-o de la capăt. Am învăţat că aproape niciun proiect nu iese bine din prima şi că, de multe ori, cea mai bună idee apare după ce ai curajul să renunţi la prima.

Dar, privind în urmă, cred că produsele au fost doar pretextul. Adevărata lecţie a fost să învăţăm cum să privim lumea: să observăm înainte să judecăm, să înţelegem înainte să găsim o soluţie şi să acceptăm că există întotdeauna o perspectivă pe care încă nu am descoperit-o.

Şi cred că, fără să ne dăm seama, exact aşa ne-am schimbat şi noi. Nu într-un moment spectaculos, ci puţin câte puţin, prin fiecare proiect care ne-a scos din zona de confort, prin fiecare feedback care ne-a făcut să privim lucrurile diferit şi prin fiecare om pe care l-am întâlnit aici.

Pentru mine, faptul că m-aţi ales reprezentanta voastră a fost unul dintre acele momente care m-au format. Nu pentru că a fost o funcţie, ci pentru că a fost o responsabilitate şi o dovadă de încredere. Vă mulţumesc pentru ea. Le mulţumesc profesorilor noştri pentru că ne-au provocat nu doar să devenim designeri mai buni, ci şi oameni care gândesc critic, pun întrebări şi caută să înţeleagă înainte să creeze.

Iar vouă, colegilor mei, vă mulţumesc pentru că am crescut împreună şi pentru toate momentele care nu apar în cataloage sau în portofolii, dar care vor rămâne, cu siguranţă, cu noi mult timp de acum înainte. Astăzi fiecare dintre noi porneşte pe un alt drum. Nu plecăm de aici cu toate răspunsurile, ci cu un mod nou de a pune întrebările. Iar uneori, asta este mult mai valoros.

Felicitări, promoţia 2026! Şi sper ca, indiferent unde vom ajunge, să nu ne pierdem niciodată curiozitatea de a observa, de a înţelege şi de a crea.

DANILĂ MARA

URBANISM

Promit că nu o să țin un discurs lung. Cred că, după acești ani de facultate, cu toții ne dorim același lucru: să sărbătorim.

Acești ani nu au fost deloc simpli. Au fost proiecte, comisii, termene-limită și multe momente în care am crezut că nu o să terminăm la timp. Dar, pas cu pas, am ajuns aici.

Cred că, dincolo de tot ce am învățat în facultate, cel mai important lucru cu care plecăm sunt oamenii. Colegii alături de care am învățat, am lucrat, ne-am susținut și am crescut împreună.

Le mulțumesc profesorilor pentru tot ceea ce ne-au învățat și pentru că ne-au provocat să gândim critic și responsabil. Le mulțumesc, de asemenea, familiilor și prietenilor care ne-au fost alături în toți acești ani și fără de care ziua de astăzi nu ar fi fost posibilă.

Pentru mine, faptul că am fost șef de an a fost atât o bucurie, cât și o responsabilitate. Iar implicarea în organizarea acestei festivități a fost, la rândul ei, o provocare, dar și o experiență pe care mă bucur că am trăit-o alături de voi. Vă mulțumesc pentru încrederea pe care mi-ați acordat-o și sper că am reușit să contribui, măcar puțin, la experiența noastră din acești ani.

De astăzi, fiecare dintre noi își va urma propriul drum. Poate nu ne vom mai vedea la fel de des, dar sunt convinsă că vom rămâne legați de veșnica întrebare care ne bântuie încă din anul I: de ce a trecut găina strada?

Felicitări tuturor și să ne bucurăm de ziua aceasta!

VELCU MARIA

Dragi colegi, aş vrea să încep prin a vă felicita pe toți pentru că am ajuns împreună la acest moment. Am ajuns să țin acest discurs în locul colegului nostru, Cristian Ciortan, care nu poate fi alături de noi astăzi, deși a obținut cea mai mare medie din cei patru ani de licență. Aș vrea să îl felicităm, alături de colegele noastre Gabriela și Paula, pentru rezultatele deosebite obținute la examenul de licență.

Pentru mine, acești patru ani au fost o perioadă în care am evoluat academic, profesional și personal. Am avut parte de experiențe plăcute, dar și de momente mai dificile, toate contribuind însă la formarea noastră. Au fost patru ani în care am cunoscut oameni care m-au inspirat și care au avut un rol important în drumul pe care l-am ales.

Le mulțumesc profesorilor care ne-au îndrumat de la primul atelier până la susținerea licenței, pentru răbdare, respect și încrederea acordată. Le mulțumesc familiei și prietenilor care m-au susținut pe acest drum și, bineînțeles, pisicilor mele, care au făcut mai plăcute serile de lucru dinaintea predărilor.

De astăzi suntem urbanisti. Este un titlu pe care, probabil, l-am așteptat cu toții, dar care vine și cu o responsabilitate. În acești ani am învățat despre oraș, despre oameni și comunități, despre mediu, sustenabilitate și dezvoltare. Cred că este datoria noastră să folosim aceste cunoștințe pentru a contribui la orașe mai sustenabile, mai accesibile și mai bune pentru toți.

Poate că pentru mulți dintre noi urmează masterul sau alte forme de pregătire. Dar plecăm de aici cu ceva important: avem deja cunoștințele necesare pentru a înțelege orașul. De acum, depinde de noi cum alegem să le folosim.

PETRE GABRIELA

Este un moment plin de emoție, după patru ani complecși, care ne-au adus provocări dintre cele mai diverse. Din punctul meu de vedere, au fost însă și patru dintre cei mai frumoși ani. Tocmai de aceea, vreau să vă felicit pe toți pentru că ați reușit să duceți la bun sfârșit această etapă importantă.

În primul rând, vreau să le mulțumesc colegilor mei, în special celor alături de care am lucrat în acești patru ani. Voi m-ați învățat ce înseamnă răbdarea, să îmi susțin punctul de vedere și, mai ales, să lucrez în echipă, lucruri esențiale într-un domeniu interdisciplinar precum urbanismul.

Îi mulțumesc mamei mele pentru că a avut încredere în fiecare decizie pe care am luat-o și profesorilor Facultății de Urbanism pentru profesionalismul cu care ne-au îndrumat, chiar și în zilele în care poate nu am fost cei mai buni studenți. Le mulțumesc în mod special profesorilor care mi-au coordonat proiectul de diplomă, Alexandru Calcatinge și Florin Mureșanu, pentru îndrumare și pentru că m-au ajutat să duc proiectul cât mai departe.

Dincolo de toate proiectele și de rezultatele pe care le-am obținut, cred că scopul acestor ani a fost să dobândim cunoștințe pe care să le putem folosi, mai departe, pentru a contribui la dezvoltarea unor orașe mai bune.

Vă mulțumesc încă o dată și vă felicit pe toți! Și, pentru mulți dintre noi, ne vedem la programele de master, pentru că povestea continuă.

Mult succes!

TURCU PAULA

*Stimați profesori, dragi colegi, părinți și invitați,
Este o onoare și o bucurie pentru mine să mă aflu astăzi aici.*

La începutul celor patru ani, facultatea reprezenta pentru mine ceva necunoscut, mai degrabă o idee, dar și o responsabilitate față de viitorul meu. Au urmat ani plini de provocări și momente de îndoială, dar am reușit să le depășim și să ajungem împreună la acest moment.

Când am primit brevetul pentru cea mai mare medie de admitere, am fost întrebată: „Care este rețeta succesului?”. Atunci am spus că nu există. Între timp, am descoperit că efortul sincer și perseverența stau, totuși, la baza reușitei.

Le mulțumesc profesorilor pentru îndrumare, exigență și pentru toate întrebările care ne-au obligat să ne argumentăm mai bine ideile. Le mulțumesc și celor apropiați mie, care mi-au fost alături necondiționat, în special mamei mele și logodnicului meu.

*Iar colegilor mei le mulțumesc pentru încurajare și pentru sprijinul esențial oferit, de multe ori, prin întrebarea: „Tu ai terminat?”, urmată negreșit de răspunsul liniștitor: „Nu”.
Astăzi încheiem o etapă importantă. Nu plecăm de aici cu toate răspunsurile, dar plecăm cu instrumentele necesare pentru a ne construi viitorul profesional.*

Sunt mândră de noi, de toți absolvenții Facultății de Urbanism, pentru că am încheiat acest capitol cu bine. Felicitări tuturor și mult succes mai departe! Mergeți înainte cu hotărâre și curaj!

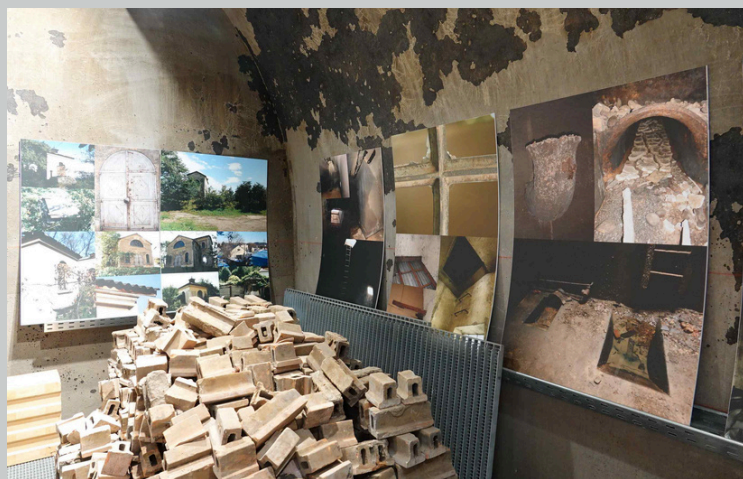
PATRIMONIUL VIITORULUI

Iată-mă la Suceava, a șasea oară, dacă bine am ținut socoteala, gata să înregistrez cât mai mult din ceea ce urma să se întâmple acolo, la Uzina Veche de Apă. De fiecare dată s-au întâmplat lucruri interesante. Nu aveam niciun motiv să cred că, de această dată, va fi altfel.

Subiectul ales la această ediție era o premieră care nu avea cum să nu aibă succes. Am observat de fiecare dată că, atunci când sunt implicați copii și tineri, nu are cum să nu iasă bine, deoarece aceștia sunt plini de energie pozitivă și, în generozitatea ce-i caracterizează, o împart, fără să se zgârcească, celor din jur. Dacă Sibiu nu ar fi fost atât de departe și deplasarea nu s-ar fi desfășurat pe o perioadă mai lungă decât de obicei, 6-17 august, cu siguranță aș fi ajuns la Suceava încă din 4 august, ca să prind toate atelierelor aflate pe lista evenimentului.

Misiunea mea presupunea să plec de la Suceava la Chișinău. Deplasarea pe care urma să o fac în perioada 11-16 august 2026 la Uniunea Arhitecților din Republica Moldova și, respectiv, la Universitatea Tehnică – Facultatea de Urbanism și Arhitectură din Chișinău avea ca scop stabilirea unui calendar privind organizarea, de către cele trei instituții, a unor programe și proiecte culturale comune, precum și promovarea arhitecturii și a profesiei de arhitect. Despre acest subiect voi relata în a treia parte a articolului, care va apărea în buletinul lunii octombrie.

Înainte să relatez despre lucrările propriu-zise ale conferinței **AICI 1**, care urmau să înceapă la ora 13:00, am să mă refer la ateliere, adică la cele cinci aflate în programul de workshop-uri din zilele de 5, 6 și 7 august, dimineața **AICI 2**:

1. Atelierul „Uzina de idei”, adresat copiilor între 9 și 12 ani

A avut-o ca și coordonatoare pe doamna arhitect **Mina Sava**, președinte-fondator al asociației De-a Arhitectura. Asociația a luat ființă acum 15 ani, cu scopul de a crea programe gratuite de educație pentru arhitectură și mediul construit, destinate copiilor și tinerilor din școlile publice și grădinițe, desfășurate alături de cadre didactice și arhitecți voluntari.

„De-a Arhitectura” a început în 2011, când arh. Mina Sava, arh. urb. Vera Marin, arh. Eliza Yokina și arh. urb. Claudia Pamfil au conturat ideile și principiile care au stat la baza programului cultural, iar arh. Veronica Sava i-a creat identitatea vizuală. Pentru a aplica la finanțarea din „Timbrul Arhitecturii”, în parteneriat cu Filiala Teritorială București a Ordinului Arhitecților din România (FTB OAR), a fost format un grup de lucru, împreună cu arh. Corina Croitoru și arh. Miruna Grigorescu, care a redactat aplicația programului cultural „De-a arhitectura – educație de arhitectură și mediu construit”.

În 2012, grupul a coordonat derularea-pilot a programului educațional „De-a arhitectura în orașul meu” în 7 clase din București, cu ajutorul primilor 8 arhitecți voluntari. Asociația De-a Arhitectura a fost înființată în ianuarie 2013 de aceeași echipă și, de atunci, a crescut, cuprinzând peste 70 de membri asociați, profesori și profesioniști ai mediului construit.

Atelierul s-a desfășurat în interiorul bazinelor, unde copiii au fost invitați într-unul dintre ele să analizeze mai întâi panourile expuse, în care erau prezentate rezultatele proiectului „My School Can Be Cool”. Proiectul marchează primul parteneriat între administrația publică locală, Asociația De-a Arhitectura și o școală.

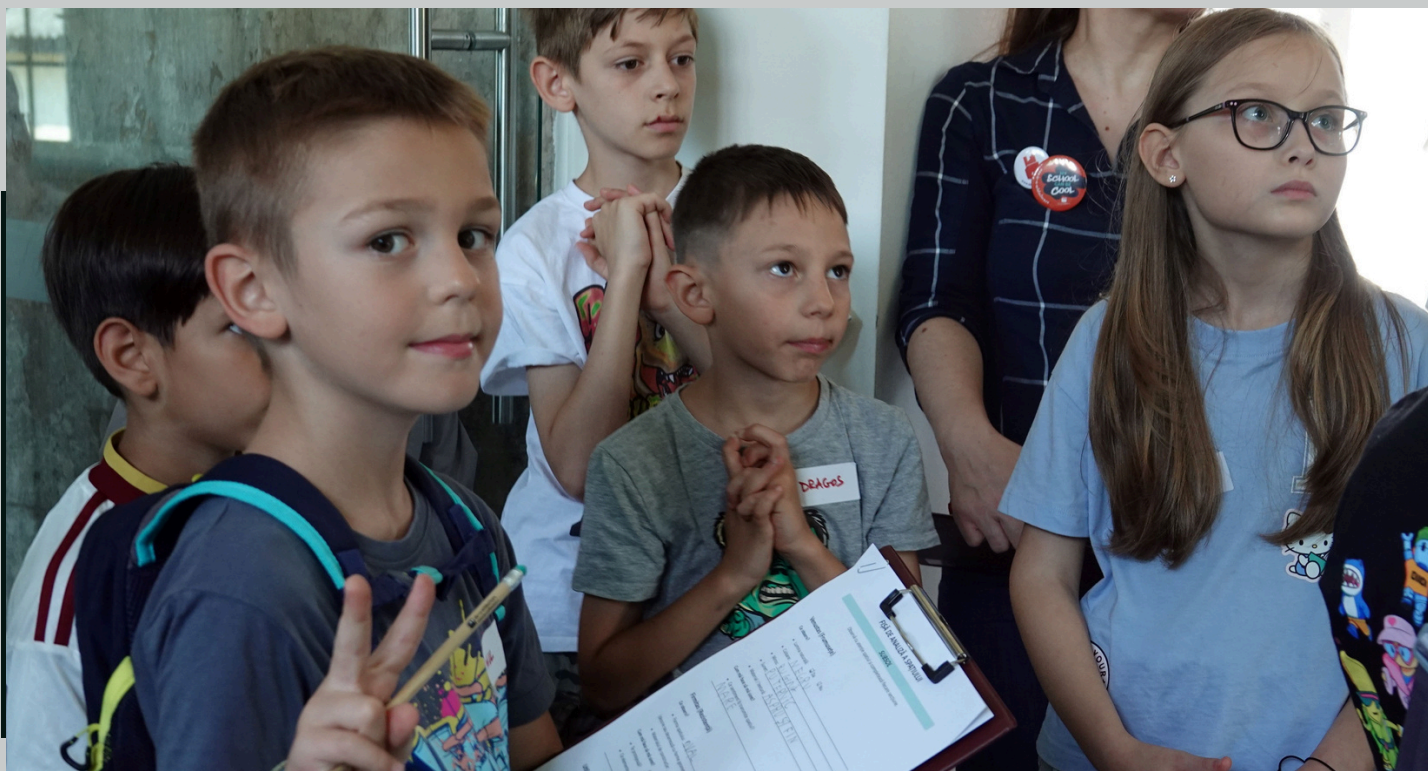
Scopul programului educațional „My School Can Be Cool” este implicarea elevilor într-un proiect de design participativ pentru amenajarea și personalizarea spațiilor școlare. Inițiat în 2015 sub numele „De-a arhitectura în școala mea”, programul a evoluat și a implicat peste 800 de elevi din 41 de școli din toată țara, alături de peste 55 de arhitecți voluntari și 45 de profesori.

Analiza imaginilor de pe panouri a fost un exercițiu prin care copiilor li se antrena simțul de observație și, în același timp, erau ajutați să descopere și să rețină termeni de specialitate. După care au plecat să exploreze spațial și tactil restul spațiului interior, notând fiecare ce a observat sau ce a pipăit. Nu în ultimul rând, li s-a atras atenția și asupra mirosurilor, care și ele diferă de la material la material.

Epuizând interiorul, s-au grupat afară, în jurul lui Constantin Gorcea, care, cu calmul și răbdarea care îl caracterizează, i-a condus în jurul obiectivului, explicându-le ce a fost acea construcție și la ce a folosit inițial. Le-a arătat ce modificări au fost făcute, astfel încât să poată găzdui o nouă funcțiune, cea cu care ei erau deja familiarizați, căci tocmai o exploraseră.

După o analiză serioasă, sub toate aspectele, a portalului de la intrare: formă, material, transparență, grupul organizat a intrat, de această dată, la nivelul superior al construcției, unde a fost întâmpinat de gazda evenimentului, proaspătul președinte ales al OAR Filiala Nord-Est, colegul Florin-Andrei Manole, care părea că are mai multe emoții decât copiii. La umbra zidurilor, protejați de soarele arzător de afară, Costica le-a povestit la ce folosea spațiul în care tocmai intraseră și care, de această dată, era folosit ca birou, judicios organizat pentru a exploata spațiul la maximum. Aici conviețuiesc pașnic sediile celor două organizații, OAR și UAR, printre puținele excepții din țară, pentru că la Suceava se dovedește adevărat proverbul „Omul sfințește locul”.

Turul s-a finalizat în spațiul de la ultimul nivel, care acum funcționează ca un spațiu multifuncțional generos, rezultat după împărțirea turnului pe orizontală în două spații: cel al biroului pe care tocmai l-am părăsit, urcând pe o scară metalică ingenios rezolvată între cele trei niveluri.

Pe această scară se poate ajunge și la nivelul inferior al bazinelor, care servesc atât pentru conferințe, expoziții, ateliere și, de ce nu, și pentru o paradă a modei, cum a fost cea a lui Matei Căldăruș, care urma să aibă loc duminică, 9 august, între orele 17:00 și 20:00, ca activitate conexasă organizată de ABUR Studio.

Ajunși sus, copiii au fost invitați să se așeze în jurul unei mese pe care se găseau materiale și instrumente care urmau să le servească la realizarea unor fotomontaje. Cum se procedează, de regulă, în cursurile De-a Arhitectura, și de această dată, după ce s-a „făcut terenul”, în care copiii sunt învățați să observe realitățile din jur, funcționale, volumetrice, materiale, scara și proporțiile mediului construit, ei au trebuit să concretizeze acumulările acestor cunoștințe într-un fotomontaj, având ca temă propunerea unor amenajări ale spațiilor Uzinei Vechi de Apă.

Cu această prezentare, atelierul „UZINA DE IDEI” se încheie, odată cu misiunea Minei Sava, pe care am urmărit-o în acțiune în acea dimineață.

Cu toate că ne cunoaștem de la fondarea asociației și am colaborat strâns în cei patru ani în care am predat și eu, în calitate de arhitect voluntar, i-am admirat răbdarea și dedicarea și, mai ales, am remarcat că nu i-a scăzut deloc entuziasmul cu care continuă să facă acest lucru.

E cazul să mă mut la alt atelier, de unde se aude muzică, dar nu înainte de a vă invita să descărcați câteva înregistrări video care ilustrează poate mai bine decât am făcut-o eu în cuvinte cum s-a desfășurat acest atelier (link).

2. Atelier de MUZICĂ, adresat copiilor între 5 și 14 ani

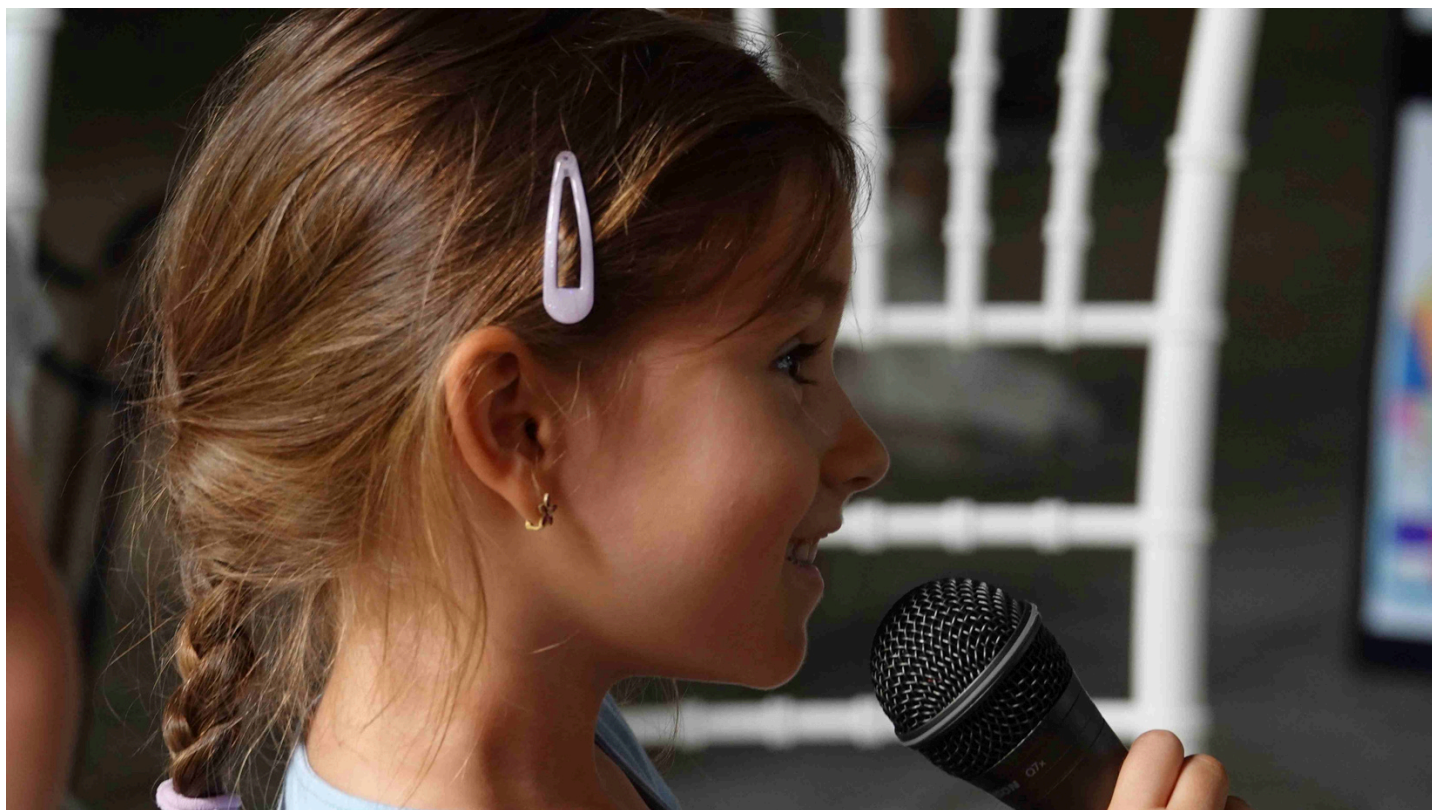
Înșind la lumină, în curte, am identificat locul de unde se auzeau muzica și multă zarvă. Era clar că acolo, în fosta sală a pompelor, se afla atelierul pe care îl căutam. Coordonatorul nu era altul decât Paul Mustață, pe care l-am întâlnit și la celelalte ediții. Pentru cei care nu-l cunoașteți, am „scotocit” pe internet și am aflat că este directorul Asociației Școala de Vară de la Cumpătu, asociație despre care afirmă:

„Am inițiat acest proiect din dorința de a promova muzica clasică pentru marele public, în perioada post-pandemie. Astfel, am organizat o serie de concerte la Bisericile Fortificate din zona Brașovului, dar și în piețe publice sau la Bastionul Țesătorilor din oraș. Ținând cont de criza din învățământul românesc și, mai ales, de lipsa tot mai mare de repere în învățământul artistic, Școala de Vară de la Cumpătu și-a propus să organizeze cursuri de măiestrie instrumentală pentru pian și alte instrumente, cu intenția de a oferi tinerilor români talentați șansa de a putea colabora cu artiști/profesori de referință din țară și de peste hotare.”

În paralel cu activitatea Școlii de Vară de la Cumpătu, Paul Mustață este profesor de pian și de educație muzicală și a colaborat cu Școala Little London din București și cu Școala Prems din Brașov. În cei peste zece ani de activitate, Paul Mustață a colaborat și cu artiști renumiți, cum ar fi Dan Grigore, Marietta Orlov (Conservatorul din Toronto), Eduard Kunz și Cadmiel Boțac.

Printre proiectele sale artistice mai importante amintim ciclurile Atelier BACH, organizate în colaborare cu Ordinul Arhitecților din România, precum și proiectul Open Air Piano Magic (2022 și 2023), respectiv o serie de recitaluri LIVE la bisericile fortificate din zona Brașovului (Cristian, Prejmer, Hărman, Sânpetru și Ghimbav), alături de elevii săi cei mai talentați: Ania Ziemba și Victor Gozob.

Nu mă pricep să apreciez calitatea prestațiilor acestor mici artiști, motiv pentru care, în avanpremieră, o puteți face ascultând secvențele pe care le-am înregistrat de la repetiții: ([link https://we.tl/t-9Qg7ssnYRAM7rdxe](https://we.tl/t-9Qg7ssnYRAM7rdxe)).

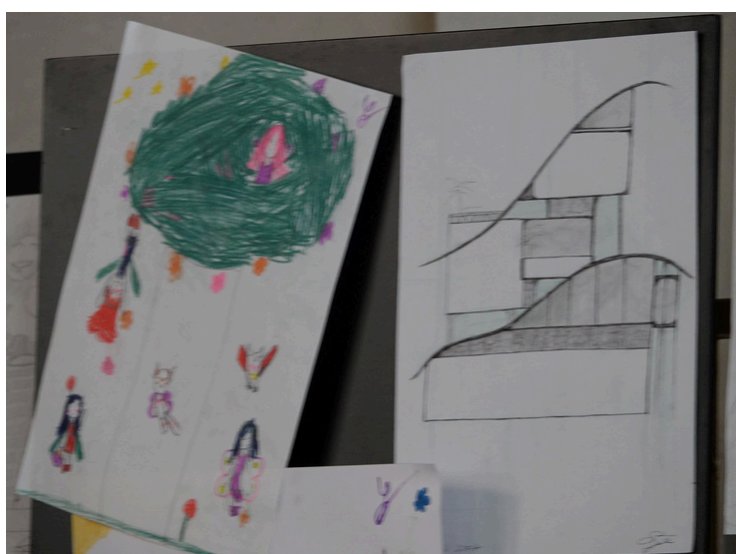
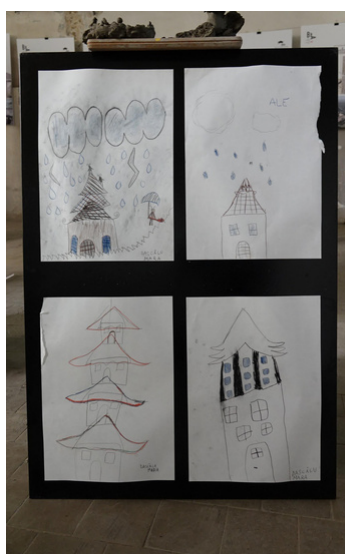
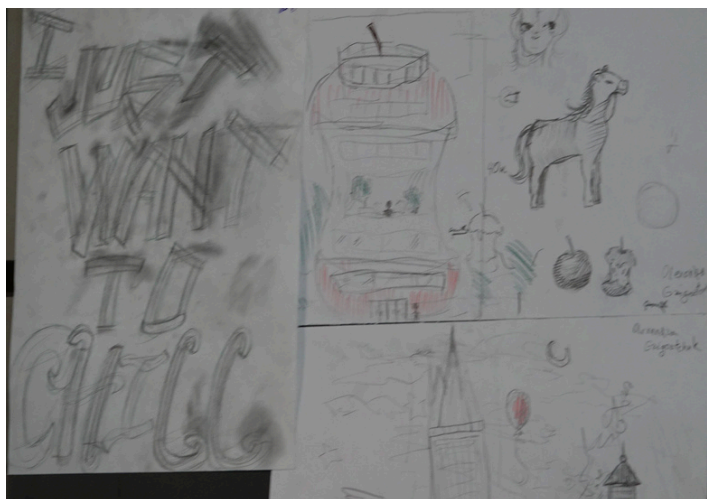
Nu ar fi ceva ieșit din comun ca, peste ani de zile, când această micuță va fi întrebată unde a debutat, să-și aducă aminte că s-a întâmplat în vara anului 2026, la „Uzina Veche de Apă” din Suceava, România, în fața unei audiențe de calitate, cu un simț artistic deosebit.

Nu părăsesc încă Sala Pompelor, pentru că am identificat câteva realizări ale altor două ateliere care au avut program de lucru în zilele precedente. Mai exact, ale **Atelierului de PICTURĂ**, care l-a avut drept coordonator pe **Constantin Ungureanu-Bax**, în zilele de miercuri, 5 august, și joi, 6 august, între orele 11:00 și 13:00, pentru copii cu vârste între 7 și 14 ani.

Tot aici, într-o jumătate de sală, așezate pe suporturi din plexiglas transparent, menite să le pună în evidență, sunt etalate sculpturi modelate din lut în cadrul **Atelierului de MODELAJ LUT**, sub directa îndrumare a bine-cunoscuților artiști **Victoria și Marian Zidaru**. Aceștia au ținut ateliere miercuri, 5 august, între orele 11:00 și 13:00, pentru copii de 7-14 ani, iar joi, 6 august, între orele 16:00 și 18:00, pentru tineri de 14-20 de ani.

Despre coordonatorii acestor două ateliere o să scriu la sfârșitul acestei prime zile, când au fost invitați de organizatori să ne povestească despre atelierele pe care le-au coordonat și despre rezultatele acestora.

Până atunci, vă invit să vedeți câteva dintre exponatele pregătite să fie prezentate mai pe seară.

Părăsesc Sala Pompelor ca să mă întorc în interiorul rezervoarelor transformate în spații multifuncționale, unde, față de arșița de afară, care se apropia de 40 de grade, era foarte plăcut. Am asistat la repetiția generală a piesei pe care urma să o vizionăm la ora 17:00.

3. PS Urban – Atelier TEATRU, adresat TINERILOR peste 14 ani

Atelierul s-a desfășurat în zilele de 5 și 6 august, în două reprize orare, 10:00-13:00 și 16:00-18:00, iar acum asistăm la a treia și ultima repetiție, care începuse deja la ora 10:00.

Atelierul s-a adresat tinerilor de peste 14 ani și, văzând mărimea grupului, mi-am dat seama că au fost mulți doritori. Urmărindu-i, am fost convins că aveau deja la bază o pregătire de profil. Chiar pe câțiva dintre ei pot spune că nu i-a ocolit talentul.

Mai târziu, după ce voi relata despre deschiderea publică a evenimentului, despre rezultatele atelierelor și despre vizitarea expozițiilor, o să aveți ocazia să vizionați piesa întreagă.

Repetiția era condusă de coordonatorul atelierului, actorul Cătălin Ștefan Mîndru, și el o cunoștință veche de la celelalte ediții ale Zilelor Culturii Urbane.

„S-a îndrăgostit de scenă la Iași, la Teatrul Studențesc Ludic, în timpul studiilor la Facultatea de Științe Economice, Finanțe-Contabilitate. A decis să-și schimbe viața și a plecat la Târgu Mureș, unde a absolvit Universitatea de Arte (licență) în 2008. A fost actor la Teatru 74, a colaborat cu Teatrul Național Târgu Mureș, Compania Liviu Rebreanu, și cu Teatrul Ariel. La Teatru 74 a jucat în spectacole regizate de Cristian Theodor Popescu, Cristi Juncu, Adrian Iclenzan, Ovidiu Caița și Radu Afrim.

În 2011 revine la Iași, unde contribuie la fondarea Teatrului FiX, jucând în spectacole regizate de Adrian Iclenzan, Cristian Theodor Popescu, Ovidiu Caița și Mihai Pintilei. Acolo se reîntâlnește cu Radu Afrim, în colaborarea cu Teatrul Național „Vasile Alecsandri”, în spectacolul Visul unei nopți de vară.

Din 2016 este actor al Teatrului Municipal „Matei Vișniec” Suceava. Printre alte spectacole, joacă în Întoarcerea acasă, în regia lui Botond Nagy, Münchhausen, în regia lui Ovidiu Caița, Sclavi, în regia lui Cosmin Panaite, O noapte furtunoasă, în regia lui Mădălin Hâncu, Pisici, în regia lui Bobo Burlăcianu. La Suceava colaborează cu Asociația UnConceptLuna la proiectele Teatru la curte, Teatru la căminul cu bunici, Spectacolul lecturii – Lectura ca spectacol, și împreună au realizat spectacolele de teatru Cum am mâncat un câine și Eden.

A avut apariții în filmele Profesioniștii (r. Tudor Botezatu) și Oameni de treabă (r. Paul Negoescu)."

DESCHIDEREA PUBLICĂ A EVENIMENTULUI

Rămăseseră puține minute până să înceapă desfășurarea propriu-zisă a ediției a XIII-a a ZILELOR CULTURII URBANE la „Uzina de Apă”. OAR Nord-Est, UAR Suceava-Botoșani și partenerii Uzinei urmau să celebreze, cu această ocazie, aniversarea 100+14 ani.

Adrian Semeniuc se îngrijea ca și ultimul detaliu al decorului să fie perfect, iar Florin-Andrei Manole, proaspătul președinte al filialei OAR, în chip de gazdă, întâmpina invitații. Costica Gorcea deja întreținea reprezentanții oficialităților din administrația publică, respectiv ai Primăriei Suceava, în persoana domnului primar Vasile Râmbu și a viceprimarului Dan Cușnir.

Domnul primar a schițat un gest să mă îndepărteze când m-a văzut îndreptându-mă spre ei cu aparatul de fotografiat. A intervenit Costica și l-a liniștit, garantându-i că sunt „de-al casei” și că, de regulă, sunt prietenos cu oaspeții, mai ales dacă aceștia sunt animați de gânduri bune. Și cum putea fi altfel în ceea ce-l privește?

La întâmpinarea invitaților din echipa de organizare se alătură și dl arhitect Ion Andriu, președintele UAR Suceava-Botoșani, și el vechi inițiator și organizator încă de la primele ediții ale evenimentului.

Am remarcat sosirea și a colegilor din Ucraina, conduși de invitata Tetiana Antoshchuk, care urma să susțină, la rândul ei, o conferință.

Printre invitați se remarcă Șerban Țigănaș, decanul Facultății de Arhitectură de la Cluj. Și cum se putea să nu o remarc și pe Diana Andronovici, prodecan al Facultății de Urbanism-Arhitectură din Chișinău, însoțită de Olga Axintii, conferențiar la aceeași facultate, pe care nu le cunoscusem decât prin corespondență, dar cu care urma să-mi petrec următoarele zece zile, patru în Suceava și următoarele în Chișinău.

Despre această deplasare urmează să vă relatez în buletinele următoare.

Costica ne atenționează că este timpul să ne adunăm în bazinul mare, pentru a putea începe discursurile de deschidere ale evenimentului pentru care ne aflăm cu toții la Suceava.

De notat este faptul că, din partea Uniunii Arhitecților, ne aflăm acolo o delegație numeroasă, formată din membri ai Senatului proaspăt ales pentru următorii patru ani și angajați cu funcții de conducere, o parte dintre ei aflându-se pentru prima dată la „Uzina Veche de Apă”.

În continuare, o să citez rând pe rând din discursurile celor care au luat cuvântul, urmând ca cei interesați să le poată descărca și asculta integral [AICI](#).

FLORIN-ANDREI MANOLE

Președintele Filialei OAR Nord-Est

„Această ediție s-a putut organiza datorită finanțării făcute de Uniunea Arhitecților din România din Fondul Timbrului de Arhitectură, în parteneriat cu Filiala Nord-Est a Ordinului Arhitecților din România, Asociația De-a Arhitectura și ACET.....”

ION ANDRIU

Președinte UAR Suceava-Botoșani

„Dacă mi s-a dat cuvântul, am să mulțumesc mai întâi Senatului UAR, care ne-a asigurat partea logistică, ca să putem face această activitate, având în vedere că la cealaltă organizație au fost mici probleme, pe care personal am să le uit. Ne face plăcere ca Senatul să fie reprezentat în număr atât de mare..... Este și doamna Adriana Tănăsescu, care a fost la toate edițiile, atât în calitate de director la OAR, dar și în cea de director, actualmente, la UAR..... Nu aș vrea să o lungesc prea mult. Dau cuvântul domnului Gorcea, care, așa precum s-a spus, este inițiatorul acestui program și al reconversiei acestui spațiu.”

CONSTANTIN GORCEA

Membru în Senatul UAR

„.....În tema noastră, PATRIMONIUL VIITORULUI – copii, tinerii și arhitectura – ne exprimăm convingerea că patrimoniul cultural nu reprezintă numai moștenirea trecutului, ci și responsabilitatea generațiilor viitoare. Clădirile, spațiile publice și peisajele culturale vor continua să existe numai în măsura în care vor fi înțelese, apreciate și asumate de cei care vor trăi în ele.

Cam asta a fost ideea prin care am dezvoltat proiectul cultural de anul acesta, care este structurat pe trei secțiuni principale: Copiii și arhitectura, Liceenii și arhitectura, Studenții și arhitectura.

Conceptul RESTART nu marchează numai o nouă ediție a proiectului, ci începutul unei noi etape de dezvoltare. Această ediție deschide un nou ciclu dedicat educației prin patrimoniu. Astăzi, Zilele Culturii Urbane își reafirmă rolul de platformă culturală interdisciplinară dedicată patrimoniului, arhitecturii și dezvoltării comunității.

Prin această ediție, Uzina de Apă își continuă misiunea de spațiu cultural viu al culturii contemporane, demonstrând că patrimoniul industrial poate deveni un loc al creației, educației și al dialogului despre orașul viitorului.....

Eu personal și domnul Andriu avem satisfacția, simțind că predăm noii generații ștafeta. Grupul acesta de tineri, care au lucrat încă de la început și care au dezvoltat tema, au fost extraordinari, surprinzători și veți vedea ce au reușit să facă zilele acestea..... O să-i dau în continuare microfonul lui Florin să prezinte invitații.”

DIANA ANDRONOVICI - prodecan

OLGA AXINTII - conferențiar

Facultatea de Urbanism- Arhitectură din Chișinău

„Mulțumim pentru invitație la un asemenea eveniment frumos. Sper să avem o experiență frumoasă, toți cei prezenți aici și toți cei care se vor alătura. Am emoții. Abia așteptam să ajung la Suceava. Vă doresc succes la acest eveniment și continuitate. Sunteți la cea de-a XIII-a ediție și sper să fie multe pe viitor!”

VASILE RÂMBU

primarul Municipiului Suceava

„...Noi suntem onorați că ne aflăm aici. Sunt o fire emotivă, în ciuda aparențelor, mai ales că mă aflu în interiorul Ordinului Arhitecților Suceava. Eu sunt impresionat, deoarece știm că aceste ordine, indiferent de natura lor, militare, religioase și așa mai departe, au tot mereu în fruntea lor pe Marele Maestru. Motivul principal, sau unul dintre principalele motive, a fost să-i mulțumim Marelui Maestru arhitect Gorcea pentru activitatea pe care a avut-o, prodigioasă, zic eu, din câte știu, în fruntea Uniunii Arhitecților din Suceava, și să-i urez succes Marelui Maestru.”

În continuare, domnul primar amintește câteva dintre obiectivele la care a colaborat cu Costica și echipa lui: când și-a construit propria casă, când a ajuns managerul spitalului și, în prezent, când a devenit primarul municipiului. Mai amintește de situația și deficiențele urbanistice ale Sucevei, enumerând câteva dintre măsurile care ar trebui luate pentru îmbunătățirea acestui aspect.

Încheie asigurând asistența că, în administrația municipiului, vor găsi de fiecare dată un partener care să le ofere sprijin și colaborare atunci când vor avea nevoie.

ADRIANA TĂNĂSESCU

director executiv UAR

„La Suceava chiar este locul unde arhitecții, indiferent din ce organizație fac parte, au realizat ceea ce vedeți aici. Este un loc unde, într-adevăr, comunitatea arhitecților lucrează foarte bine împreună. Este un loc în care, de asemenea, relația cu autoritățile administrației publice locale este foarte bună și cred, domnule primar, că nu numai arhitecții vă vor mulțumi, ci și urbea vă va mulțumi.

Înțeleg că ați făcut lucruri foarte bune, dar mai ales că vă înconjurați de oameni foarte buni, ceea ce vi se «reproșează». Știți dumneavoastră la ce mă refer. Eu personal, de puține ori am auzit un discurs atât de bun, care se adresează inimilor celor cărora li se adresează. Vă felicit pentru această deschidere pentru arhitecți. Merită arhitecții această generozitate și această deschidere.

Urez în continuare succes lucrărilor acestui mare eveniment și, bineînțeles, tinerei generații de conducători” (privind către Florin Manole) „ca să duceți mai departe ceea ce alți președinți ai Ordinului au făcut cu ceva vreme în urmă.”

Proaspătul președinte al Filialei Nord-Est a OAR, **Florin Manole**, îl invită la cuvânt pe fostul președinte al OAR Național, pentru două mandate, 2010-2018, precizând că este cel care a semnat contractul de asociere între Municipality și Ordinul Arhitecților, cel care a fost alături de organizatori la toate edițiile evenimentului Zilele Culturii Urbane și cel care, atunci când nu a reușit să ajungă, a trimis un mesaj, mesaj care se află expus la intrarea în incintă.

ȘERBAN ȚIGĂNAȘ

decanul Facultății de Arhitectură Cluj

„Pentru mine a devenit o mare bucurie în fiecare lună august în care am reușit să ajung la Suceava, un loc care, cred, pentru mai mulți dintre noi a devenit sinonim cu lupta pentru patrimoniu, cu ideile pentru patrimoniu, cu întâlnirea celor care sunt prietenii patrimoniului, atât de aici, de la voi, din Moldova, din Ucraina, un loc în care se întâlnesc oameni, se întâlnesc prieteni și un loc în care se întâlnește viitorul, chiar de multe ori cu gândul la ce s-a realizat până acum.

Vă mulțumesc foarte mult pentru invitație. Sunt convins că predarea de ștafetă va fi lentă, profundă și sigură, iar Uzina, care deja are 13 ani de funcționare, va rămâne ca un reper pe harta Sucevei. Vă mulțumesc și abia aștept să ne întâlnim data viitoare.”

Cu această cuvântare scurtă și la obiect, așa cum Șerban o face de fiecare dată, s-a încheiat prima jumătate a primei zile petrecute la „Uzina de Apă”. În buletinul lunii septembrie o să continui descrierea evenimentului cu partea a doua a primei zile, în care au fost prezentate expozițiile găzduite în bazinele fostei uzine și în clădirea pompelor. Nu în ultimul rând, o să vă prezint momentele artistice, teatrale și muzicale, rezultate ale workshop-urilor: teatru – Cătălin Ștefan Mîndru și muzică – Paul Mustață. Pe data viitoare!

AMINTIRI ÎN ORDINE

25 DE ANI DE ORDIN AL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA

ȘI-N ATAC, ȘI-N APĂRARE

Următorul episod din colecția de amintiri despre ordin va încerca să scoată în evidență diversitatea de fronturi pe care a activat organizația și mai ales faptul că au existat perioade în care ordinul a făcut simultan opoziție și colaborare cu aceleași entități sau instituții. Nimic mai firesc, în opinia mea și a multor alora, dar am avut colegi care nu puteau concepe că organizația profesională nu este principalul partener al guvernanților și administratorilor sau, din contră, că nu este cel mai mare critic și oponent, pentru că, nu-i așa, aceștia sunt de prea multe ori dușmanii identificați ai arhitecturii, orașelor și patrimoniului. Poți fi în același timp și colaborator și oponent al aceleiași entități, de exemplu un minister sau o primărie? Începeam să ne obișnuim că da, pentru că problemele erau diferite și acolo unde eram consultați sau unde părerea noastră era ascultată, deveneam prieteni, iar acolo unde o decizie devenea periculoasă pentru un caz particular sau pentru profesie în general, eram combatanți. Echilibrul nu a fost niciodată ușor de ținut, necesita atât fermitate cât și diplomatie, viteză de reacție foarte mare și dificultăți de a consulta larg membri sau structurile filiale și de a sintetiza opinii divergente sau chiar contradictorii. Aceste dificultăți le avem și astăzi și mai avem mult de lucru până la o maturizare completă a culturii organizatorice.

lată totuși câteva momente pe care le consider importante, în continuare. Politica pentru arhitectură a fost un document remarcabil, realizat în anul 2010 sub coordonarea lui Șerban Sturdza și cu contribuții substanțiale din partea Mariane Celac și unui întreg grup de lucru pe care nu îl mai menționez aici, dar este consemnat în acest document. Ne-am inspirat din multe politici ale altor țări europene care erau membrele EFAP, European Forum for Architectural Policies. Am galopat în perioada respectivă pentru a găsi cele mai bune idei și modele. Am reținut cel mai mult de la irlandezi, norvegieni și cehi.

In memoriam arh. Mariana Celac

Politica a fost formulată ca o serie de acțiuni, pentru a primi un caracter ferm și imperativ și a fost însoțită de anexe care cuprindeau o colecție de documente declarative și manifeste realizate până atunci de ordin. Politica a fost oferită ministerului de resort ca bază de pornire pentru perfecționarea și adoptarea sa oficială, dar fără efect la acel moment. Consecvența ordinului în timp și deschiderea mai multor lideri care s-au succedat în pozițiile ministeriale a făcut ca ideea să fie reluată în 2018, când OAR a organizat o conferință internațională la București pe tema politicilor pentru arhitectură, ocazie cu care s-a semnat un protocol de colaborare între ministrul dezvoltării de atunci și președintele ordinului, Alexandru Găvozdea. Nici acest acord nu a condus la adoptarea unei politici naționale pentru arhitectură, dar suntem tot mai aproape, subiectul devenind între timp o prioritate pe agenda președintelui de acum, Ștefan Bâlici, confirmat de minister ca fiind de interes. Poate că lucrurile importante se nasc greu, dar odată create, pot dura.

La zece ani de ordin am organizat o conferință extraordinară la București în care l-am avut ca invitat important pe Olivier Bastin, „bowmeister” al Bruxellesului în acel moment, adică un fel de arhitect șef mediator în interesul public, care ne-a prezentat modul de operare și misiunile sale și cu care am încercat, fără succes, să oferim un model primarului general de atunci al capitalei, cel care urma să fie săltat pentru corupție în flagrant ceva mai târziu. Cu Olivier ne-am consultat și pe tema tensiunilor legate de proiectul celebrei „diametrale Berzei-Buzești”. Acesta a făcut mai multe victime de patrimoniu, dar care încă nu pusese la pământ Hala Matache, pe care încercăm să o menținem pe amplasament, prin proiectul realizat de echipa „arhitecții voluntari”, inițiată și coordonată de cine altcineva dacă nu de același Șerban Sturdza. A fost o bătălie lungă, cu suișuri și coborâșuri, negocieri în cadrul unui grup de lucru format special la primărie pentru aceasta, din care am făcut parte alături de diferite persoane și personaje.

A fost poate momentul de convergență maximă cu ceea ce făcea pe atunci Nicușor Dan, care a inițiat Uniunea Salvați Bucureștiul, care apoi a pus bazele Uniunii Salvați România, el însuși devenind candidat la Primăria Generală a capitalei, apoi câștigând postul de primar de două ori pentru ca în prezent să ocupe cea mai înaltă funcție în stat, la Palatul Cotroceni.

Departa de București duceam o altă luptă, deloc ușoară: bătălia pentru patrimoniul de la Roșia Montană, care are o istorie complicată și amplă pe care o puteți citi în cartea jurnalistului Mihai Goțiu, Afacerea Roșia Montană. Această bătălie, în care ordinul a avut un cuvânt important de spus, a adunat multe voci puternice din mai multe segmente ale societății. Mihai Goțiu a devenit ulterior președintele Senatului României pentru un mandat.

Îmi aduc aminte de probabil cel mai interesant Bal al arhitecților de când se organizează acesta și mai ales din perioada în care ordinul preluase responsabilitatea pregătirii lui, având mai multe resurse decât uniunea. A fost cel de la Cazinoul din Sinaia din 2011, precedat de o conferință extraordinară la care au fost invitați să dezbată despre arhitectură personalități marcante ca Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu, Mircea Cărtărescu, Cristi Puiu, Dan Perjovschi, Alec Bălășescu și Dumitru Borțun. Kazi Kovacs și Constantin Goagea au moderat discuțiile și a fost extraordinar. Toți cei invitați ne-au arătat, fiecare în felul lui, că problemele arhitecturii țin atât de societate cât și de arhitecți care fac și ei parte din lumea asta, fără a fi îngeri. Ne-am dat seama încă o dată de câte aveam de făcut și de faptul că o astfel de construcție durează și e foarte complicată.

Concursurile de arhitectură au fost pe tot parcursul acestor douăzecișicinci de ani de ordin un deziderat care continua acțiunile anterioare ale UAR, care au culminat cu marea mobilizare „București 2000”, realizată în 1996 sub coordonarea lui Alecu Beldiman. Concursul a reușit, pacientul a decedat, ca să parafrazez o locuțiune celebră! Nu s-a construit absolut nimic ca urmare a acestei acțiuni fără precedent în România. OAR a continuat să caute parteneri publici care să își asume concursurile bazate pe regulamentele internaționale elaborate de UIA. Au apărut câteva, nu multe la început, mai multe acum, dar încă insuficiente pentru a putea spune că am trecut la o cultură solidă a concursurilor de arhitectură pentru investițiile publice cele mai importante. Concursurile sunt o specie delicată, complicată și neferită de multiple pericole care pot să le compromită. Concursurile care nu se transformă în clădiri construite ne arată că tensiunile care apar sunt multiple și că de fapt am greșit în pregătirea lor. Mai multe concursuri eșuate ne-au călit în timp. Extinderea Bibliotecii Centrale Universitare de la Cluj, care nici acum nu e inaugurată, la 16 ani după concurs, Muzeul Național de Istorie a României, de la București, cu scandal și procese, Filarmonica din Cluj, cu un proiect care nu s-a mai construit, tot după procese și mult mai recent, fabrica Rulmentul Brașov, un superconcurs cu zero consecințe după ce s-a schimbat primarul. Se construiește în sfârșit extinderea de la UNARTE, din București, după aproape două decenii de la concurs. Spitalele de la Cluj, proiectate după concursuri internaționale, nu au finanțare, iar autoritățile contractante se încăpățânează în continuare să nu acorde premiul întâi celor care câștigă, considerând că acesta este reprezentat de contractul pentru proiectare.

Să nu uităm eșecul concursului pentru Piața Universității din București, unde grupul de entități care avizează lucrarea nu s-a putut pune de acord cu cerințele de temă, rezultând pentru concurenți o misiune imposibilă. Aș putea continua cu concursurile de la Oradea, vreo trei la număr, pe care cei de acolo le considerau de drept dedicate localnicilor, o poveste lungă. Există și reușitele, din fericire, precum parcurile de la Cluj, Turnul pompierilor, tot de aici și altele, însă raportul reușitelor nu este tocmai favorabil. Avem multe de învățat din ceea ce s-a întâmplat și trebuie neapărat să progresăm. Mai e ceva, concursurile sunt foarte bune dacă sunt regula și nu excepția, dacă dau încredere celor mai mulți că dacă participă există șansa lor. Din păcate astăzi există mulți arhitecți care consideră concursurile ca fiind o specie rezervată pentru un fel de elită universitară, care lucrează cu armate de studenți grațuiți și talentați și câștigă tot ce apare. Da, sunt multe de făcut în continuare și în acest domeniu, dar nu s-a stat degeaba nici până acum. Parteneriatul cu celelalte profesii a fost o preocupare foarte importantă încă de acum mai mult de zece ani în urmă. Reușeam atunci să invităm la discuții toate organizațiile profesiilor care contribuie la proiectare și construire din proiectare și antrepriză. La inițiativa OAR, în „camera cu sfinți” de la casa Mincu, s-au adunat pentru prima dată toate organizațiile din domeniul construirii din România și au semnat un protocol de colaborare, pentru probleme de legislație, practică și colaborare cu guvernării. Deși efectele nu au fost imediate și foarte vizibile, ele au existat. Prima consecință a fost negocierea cu guvernul pentru facilitățile fiscale din domeniul construcțiilor, care au funcționat câțiva ani, compensând presiunea exodului de forță de muncă spre exterior. Mai apoi a urmat colaborarea pentru CATUC, formându-se o echipă multiprofesională care a pus bazele textului, în relație strânsă cu ministerul. Colaborarea ar trebui să continue, pentru că multe lucruri ar putea merge mai bine dacă vocile celor care proiectează și construiesc ar cânta aceeași partitură.

CÂT COSTĂ, DE FAPT, O LOCUINȚĂ?

O PERSPECTIVĂ ASUPRA NOII DEFINIȚII A ACCESIBILITĂȚII

Ani la rând, accesibilitatea unei locuințe a fost evaluată aproape exclusiv prin prisma prețului. Un apartament mai ieftin era considerat automat mai accesibil, iar unul mai scump devenea sinonim cu o investiție greu de atins. În realitate, costul locuirii este mult mai complex decât valoarea înscrisă într-un contract de vânzare-cumpărare.

O locuință aflată la periferia unui oraș poate avea un preț atractiv, însă lipsa transportului public, distanța față de școli, servicii sau locuri de muncă generează costuri suplimentare în fiecare zi. Timpul petrecut în trafic, cheltuielile cu mobilitatea și dependența de automobil devin parte din prețul real al locuirii.

În acest context, accesibilitatea începe să fie privită dintr-o perspectivă diferită. Nu mai este definită doar de costul de achiziție, ci și de calitatea mediului construit, de eficiența energetică, de accesul la infrastructură și de modul în care arhitectura reușește să transforme un ansamblu rezidențial într-o comunitate funcțională.

ORAȘUL DEVINE PARTE DIN LOCUINȚĂ

În ultimii ani, dezvoltarea proiectelor rezidențiale nu mai poate fi separată de orașul în care acestea sunt integrate. O locuință bine proiectată nu înseamnă doar un apartament eficient compartimentat, ci și acces rapid la servicii, educație, spații verzi, comerț și transport public.

Din această perspectivă, accesibilitatea devine o problemă de urbanism la fel de mult ca una de arhitectură.

Conceptul de dezvoltare mixtă câștigă tot mai mult teren, deoarece reduce distanțele dintre locuire, muncă și timpul liber. Proiecte precum Amber Forest, care integrează locuințe, spații verzi, facilități educaționale, comerciale și de recreere într-un singur ansamblu, ilustrează o abordare în care valoarea unui proiect nu este dată doar de apartamentele construite, ci și de infrastructura care susține viața de zi cu zi.

Într-un astfel de model, accesibilitatea înseamnă mai puțin timp petrecut în trafic și mai mult timp câștigat pentru locuire.

CALITATEA LOCUIRII ÎNCEPE ÎNTRE CLĂDIRI

Una dintre cele mai importante schimbări din arhitectura rezidențială este mutarea atenției de la apartament către ansamblu.

Calitatea locuirii nu mai este determinată exclusiv de suprafața utilă sau de nivelul finisajelor, ci și de ceea ce se întâmplă între clădiri: curți interioare, trasee pietonale, spații verzi, zone de întâlnire și locuri dedicate comunității.

Aceste spații contribuie la confortul cotidian fără a necesita suprafețe mai mari în interiorul locuinței. Din acest motiv, ele devin un instrument de proiectare la fel de important precum planul apartamentului.

Un exemplu relevant este Bellemonde Privée, unde relația dintre arhitectură și peisaj reprezintă unul dintre elementele definitorii ale conceptului. Organizarea ansamblului urmărește crearea unui echilibru între densitatea construită, vegetație și spațiile comune, demonstrând că valoarea unui proiect rezidențial este dată și de experiența pe care o oferă în afara locuinței.

ACCESIBILITATEA SE MĂSOARĂ ȘI ÎN COSTURILE DE UTILIZARE

O altă schimbare importantă este modul în care este înțeleasă performanța unei locuințe. Dacă în trecut accentul era pus aproape exclusiv pe costul de achiziție, astăzi devin la fel de importante cheltuielile de exploatare pe termen lung.

Anvelopele performante, materialele durabile, sistemele eficiente de încălzire și răcire sau soluțiile inteligente de gestionare a consumului contribuie la reducerea costurilor lunare și la creșterea confortului. În acest context, eficiența energetică nu mai este doar o cerință de sustenabilitate, ci și un factor care influențează accesibilitatea economică a unei locuințe pe întreaga sa durată de viață.

DENSITATEA NU ESTE PROBLEMA. PROIECTAREA ESTE.

Una dintre cele mai persistente prejudecăți este aceea că o densitate mai mare conduce inevitabil la o calitate mai redusă a locuirii. În realitate, diferența este făcută de proiectare.

Un ansamblu poate integra un număr mare de locuințe și, în același timp, să ofere lumină naturală, spații verzi, intimitate și circulații bine organizate. În schimb, proiectele dezvoltate exclusiv în jurul indicatorilor urbanistici riscă să genereze spații lipsite de identitate, indiferent de dimensiunea apartamentelor.

Arhitectura are capacitatea de a transforma constrângerile economice în soluții care optimizează fiecare metru pătrat fără a compromite experiența utilizatorului.

VIITORUL LOCUIRII SE PROIECTEAZĂ

Deficitul de locuințe, costurile ridicate ale construcțiilor și presiunea asupra terenurilor vor continua să influențeze dezvoltarea rezidențială în anii următori. Răspunsul nu constă însă doar în construirea unui număr mai mare de apartamente.

Provocarea este proiectarea unor cartiere care reduc costul real al locuirii printr-o combinație de eficiență energetică, funcțiuni complementare, spații comune de calitate și o integrare coerentă în structura urbană.

În următorii ani, succesul unui proiect rezidențial nu va mai fi evaluat exclusiv prin numărul de locuințe livrate sau prin prețul de vânzare. Accesul la servicii, calitatea spațiilor comune, performanța energetică și capacitatea de a crea comunități vor deveni criterii la fel de importante. În această nouă paradigmă, rolul arhitectului depășește proiectarea unei clădiri: el contribuie la definirea modului în care oamenii vor locui, se vor deplasa și vor interacționa în orașele viitorului.

MUZEUL APEI, TIMIȘOARA

Infrastructura tehnică devine patrimoniu cultural

RECONVERSIA ÎNCEPE SĂ REDEFINEASCĂ DEZVOLTAREA URBANĂ

Privite împreună, aceste proiecte ilustrează o schimbare importantă în modul în care este înțeles patrimoniul construit din România. Clădirile industriale și infrastructurile tehnice nu mai sunt percepute exclusiv ca relicve ale trecutului sau ca amplasamente pentru noi dezvoltări, ci ca resurse capabile să genereze valoare economică, socială și culturală.

Reconversia contribuie la reducerea consumului de resurse, limitează presiunea asupra extinderii urbane și păstrează memoria locurilor, oferind în același timp răspunsuri la cerințele actuale privind sustenabilitatea și calitatea spațiului construit.

În acest context, succesul unui proiect nu mai este măsurat doar prin suprafața construită sau valoarea investiției. Tot mai des, el este definit de capacitatea de a transforma patrimoniul existent într-un spațiu relevant pentru comunitate și de a construi un dialog între istoria locului și orașul contemporan.

[Despre toate aceste proiecte puteți citi detaliat AICI.](#)

UAR SIBIU

CENTRUL DE CULTURĂ ARHITECTURALĂ

ECHIPA DE REDACȚIE

Mircea ȚIBULEAC - redactor șef
Ana DONȚU - redactor&tehnoredactor
Dorin BOILĂ - redactor
Claudia ȘTEFĂNESCU - corector

CORRESPONDENȚI

- Răzvan HATEA
- Raluca HAGIU

COLABORATORI

- Șerban ȚIGĂNAȘ

CONTACTE

Adresă:
Piața Mică nr. 24, Sibiu
Telefon:
0371.399.192
Email:
filiala@uarsibiu.ro
Website:
www.uarsibiu.ro